

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์เกษตร

เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Old Age Savings Behavior of Heads of Agricultural Households, the Clients of
Bank for Agriculture and Agricultural Co-Operatives in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

นามผู้วิจัย นางสาวนพแสน พรหมอินทร์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์อัสริยา บุญญะศิริ, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพิณวดี ศิริสุกัลลักษณ์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Old Age Savings Behavior of Heads of Agricultural Households, the Clients of
Bank for Agriculture and Agricultural Co-Operatives in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

โดย

นางสาวนพแสน พรหมอินทร์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

พ.ศ. 2554

นพแสน พรหมอินทร์ 2554: พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของ
หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์อัสริยา บุญญะศิริ, Ph.D. 111 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาพฤติกรรม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อ
การดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยแบบจำลองโลจิส (Logit Model) จากการสัมภาษณ์
หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำนวน 400 ตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร
ลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 60 มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ โดยมีการออมในรูปแบบกองทุน
ทวีสุข และสลากออมทรัพย์เป็นหลัก ปัจจัยหลักที่เกษตรกรพิจารณาในการเลือกรูปแบบการออม
คือ การให้ผลตอบแทนสูง นอกจากนี้ หัวหน้าครัวเรือนมีความรู้ทางการเงินที่จำกัด โดยเฉพาะ
ความรู้ในเรื่องการคิดอัตราดอกเบี้ย และผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อ

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ด้วยแบบจำลอง
โลจิส พบว่า สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การ
วางแผนทางการเงิน การวางแผนชีวิต ความรู้ทางการเงิน ความสามารถในการออมเงิน การ
คาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ และสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวน
สมาชิกในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

Noppasan Phom-in 2011: The Old Age Savings Behavior of Heads of Agricultural Households, the Clients of Bank for Agriculture and Agricultural Co-Operatives in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. Master of Science (Agricultural Economics), Major Field: Agricultural Economics, Department of Agricultural and Resource Economics. Thesis Advisor: Mrs. Isriya Bunyasiri, Ph.D. 111 pages.

The purpose of this research is to study the behavior and factors that determined the old age savings of heads of agricultural households who are the clients of Bank for Agriculture and Agricultural Co-Operatives in Phra Nakhon Si Ayutthaya province. The sample consists of 400 agricultural households. The results have shown that 60 percent of the heads of agricultural households have the old age savings. The major forms of the old age savings are the Taweesuk fund and the saving lottery. The main factor that determined the choice of the old age savings is high return. In addition, the heads have limited financial knowledge, particularly in terms of calculations of interest rates and the effect of inflation rate.

Based on the empirical results of the logit model, the ratio of members who are not working, financial plan, life plan, financial knowledge, the ability to save, life expectancy, and the ratio of members receiving the allowance for the elderly are factors determining the old age savings.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของประธานกรรมการที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.อิสริยา บุญญะศิริ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพิณวดี ศิริสุภลักษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ แนวคิด คำปรึกษา และ ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษา รวมถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย ประธานการสอบ และ รองศาสตราจารย์ ดร. วิรัช กระแสนัตร ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ปิง พี่จอร์ และเพื่อน ๆ ที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในทุก ๆ ด้านจนลุล่วงด้วยดี ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้การอบรมสั่งสอน และถ่ายทอดความรู้ในแขนงวิชาต่างๆ สามารถนำมาเป็นพื้นฐานและประยุกต์ใช้จนสำเร็จการศึกษา รวมถึงเจ้าหน้าที่โครงการเศรษฐศาสตร์เกษตร พี่ เพื่อน และน้อง นิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากรทุกท่านที่ได้ให้การช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

คุณประโยชน์อันใดที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้พึงมี ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาด หรือข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นพแสน พรหมอินทร์

ตุลาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	14
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล	19
การวิเคราะห์ข้อมูล	19
แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์	20
สมมติฐานการศึกษา	22
บทที่ 4 การออกแบบเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	25
รูปแบบการออกแบบเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	25
บทที่ 5 ผลและวิจารณ์	34
พฤติกรรมกรรมการออกแบบเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	34
ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม	45
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกแบบเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	51
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	60
สรุป	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	62
ข้อจำกัดในการศึกษา	63
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	64
ภาคผนวก	69
ภาคผนวก ก สรุปรงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการออม	70
ภาคผนวก ข แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	102
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	111

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะทางประชากรของผู้สูงอายุ พ.ศ. 2537 2545 และ 2550	1
2	สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของ ครัวเรือนทั่วไปจากการตรวจเอกสาร	12
3	อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ณ 21 กรกฎาคม 2554	33
4	การวางแผนชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร	35
5	การวางแผนทางการเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร	35
6	การวางแผนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือน เกษตรกร	36
7	ความพอเพียงของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	36
8	ลักษณะการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น	37
9	รูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรู้จัก	38
10	รูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	39
11	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพ ยามชราภาพ	40

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	การปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	41
13	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	42
14	ความรู้ทางการเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร	44
15	เพศของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร	45
16	อายุ สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับสวัสดิการสังคม	47
17	สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร	48
18	รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่ายได้จริง ค่าใช้จ่ายครัวเรือน ความสามารถในการออมเงิน และสัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร	49
19	ประสบการณ์ในการทำนา และขนาดฟาร์มของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร	50
20	วัตถุประสงค์การออมเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร	51
21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	53
22	การประมาณการแบบจำลอง Logit	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effects)	59
ตารางผนวกที่		
1	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมครัวเรือนทั่วไป	71
2	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมครัวเรือนเกษตรกร	85
3	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนทั่วไป	96

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	รายได้ การบริโภค และการออมของบุคคลในช่วงชีวิต	15
2	เส้นการบริโภคระยะสั้น และระยะยาวในพรตนะของ Ando และ Modigliani	18
3	โครงสร้างการออม	25

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าด้านการแพทย์ และการส่งเสริมสุขภาพ ทำให้ประชากรมีสุขภาพดี มีอายุยืนยาวมากขึ้น ประกอบกับการวางแผนครอบครัวทำให้อัตราการเกิดลดลง ส่งผลให้สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.8 ในปี พ.ศ. 2537 เป็นร้อยละ 10.7 ในปี พ.ศ. 2550 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ไปสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ นอกจากนี้อัตราส่วนเกื้อหนุนผู้สูงอายุ ซึ่งหมายถึงประชากรวัยแรงงานที่มีศักยภาพในการดูแลเกื้อหนุนผู้สูงอายุหนึ่งคนมีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 9.3 ในปี พ.ศ. 2537 เหลือเพียงร้อยละ 6.3 ในปี พ.ศ. 2550 (ตารางที่ 1) แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่ในวัยแรงงานจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น สะท้อนถึงความจำเป็นในการพึ่งพิงตนเองของผู้สูงอายุ นอกจากนี้การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุยังส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย และการออมของประชาชน ผลผลิตภาพแรงงาน ตลอดจนโครงสร้างการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลต้องจัดสรรสวัสดิการสังคมผ่านระบบงบประมาณแผ่นดิน เพื่อให้บริการสวัสดิการสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุข และการจ่ายผลตอบแทนเพื่อการเกษียณอายุที่เพิ่มขึ้น ทำให้รัฐบาลมีงบประมาณเพื่อการลงทุนพัฒนาด้านอื่นๆ ลดน้อยลง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550)

ตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้สูงอายุ พ.ศ. 2537 2545 และ 2550

ลักษณะทางประชากร	พ.ศ.		
	2537	2545	2550
สัดส่วนประชากรสูงอายุ (ร้อยละ)	6.8	9.4	10.7
ดัชนีผู้สูงอายุ (ผู้สูงอายุ/เด็ก 100 คน)	22.6	37.8	47.7
อัตราการพึ่งพิงวัยสูงอายุ (ผู้สูงอายุ/ผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน 100 คน)	10.7	14.3	16.0
อัตราส่วนเกื้อหนุนผู้สูงอายุ	9.3	7.0	6.3

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2550)

ครัวเรือนเกษตรกรได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก อยู่ในช่วงระหว่าง 50 – 54 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) บุตรหลานของครัวเรือนเกษตรกรทำงานในภาคการเกษตรลดน้อยลง จากการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มุ่งการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นหลัก เกิดการอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง ทำให้ครัวเรือนเกษตรกรมีแนวโน้มที่จะต้องพึ่งพิงตนเองมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนของผู้สูงอายุไทยที่อาศัยอยู่คนเดียวตามลำพังในครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 3.60 ในปี พ.ศ. 2537 เป็นร้อยละ 7.70 ในปี พ.ศ. 2550 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550) ดังนั้นการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพแบบสมัครใจจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับครัวเรือนเกษตรกร แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะมีระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุภาคบังคับ ได้แก่ ระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แต่ระบบการออมดังกล่าวไม่สามารถดูแลประชาชนได้อย่างครอบคลุมทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานนอกระบบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรม ไม่มีสิทธิประโยชน์ด้านการชดเชยรายได้เมื่อเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บจากการทำงาน ไม่มีประกันการว่างงาน ประกันชราภาพ และระบบการออมเพื่อรองรับการเกษียณอายุ

ดังนั้นเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และประชากรวัยทำงานในการเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ตลอดจนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ โดยมีการวางแผนทางการเงินตั้งแต่ช่วงวัยทำงาน และเพิ่มระดับการออมให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่างๆ หลังวัยเกษียณ เพื่อไม่ให้เป็นการระแ่ลูกหลาน สังคม และรัฐบาล ประกอบกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพที่ครัวเรือนเกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ ยังมีรูปแบบค่อนข้างจำกัด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาพฤติกรรม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมเกษตรกรให้มีการออมเงินไว้ใช้ในยามชราภาพ และสร้างหลักประกันให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาพฤติกรรม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีผู้สูงอายุจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 1.4 ของประชากรผู้สูงอายุทั่วประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550) และครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบอาชีพทำนา (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ
2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสามารถปรับปรุง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสมกับพฤติกรรมการออมของเกษตรกรได้
3. รัฐบาล ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผน และนโยบาย เพื่อส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนเกษตรกร

นิยามศัพท์

การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ หมายถึง การออมที่มีลักษณะการผูกพันระยะยาวระหว่างแหล่งเงินออม กับตัวกลางทางการเงิน ซึ่งผู้ออมไม่สามารถเรียกเงินคืนได้จนกว่าจะครบกำหนดตามสัญญา หรือต้องเสียค่าปรับในการยกเลิกสัญญาการออมนั้น เนื่องจากการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บสะสมเงินเอาไว้ใช้ในอนาคต หรือช่วงที่ไม่สามารถสร้างรายได้ (ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์, 2550) รูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพสำหรับครัวเรือนเกษตรกรในงานศึกษานี้ ได้แก่

1. กองทุนทวีสุข หมายถึง กองทุนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ สำหรับเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีอายุตั้งแต่ 20 – 55 ปี ที่ขึ้นทะเบียนเงินกู้ไว้แล้ว เพื่อให้เกษตรกรมีเงินออมไว้ใช้จ่ายเมื่อมีอายุมากขึ้น (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, ม.ป.ป.)

2. สลากออมทรัพย์ หมายถึง การออมทรัพย์รูปแบบหนึ่ง โดยการฝากเงินกับธนาคาร ได้รับดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนด พร้อมได้รับสิทธิลุ้นรางวัลต่างๆ คล้ายกับการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลโดยมีส่วนที่แตกต่างกัน คือ แม้ผู้ฝากเงินไม่ถูกรางวัลแต่ยังคงได้รับเงินต้นคืนเต็มจำนวน พร้อมดอกเบี้ยเมื่อฝากครบตามกำหนดเวลา ซึ่งทั้งดอกเบี้ย และเงินรางวัลที่ได้จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี

3. ฝากแบบประจำ (Time Deposit) หมายถึง การนำเงินจำนวนหนึ่งไปฝากไว้กับธนาคาร โดยกำหนดระยะเวลาการฝากไว้แน่นอน ได้แก่ 3 6 12 36 48 และ 60 เดือน เป็นต้น กำหนดจ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก เมื่อสิ้นระยะเวลาการฝาก โดยได้รับอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกันไปตามระยะเวลาการฝาก สำหรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทนี้จะสูงกว่าเงินฝากประเภทอื่น และจะถูกหักภาษีเงินฝาก ณ ที่จ่ายตามอัตราที่กฎหมายกำหนด ธนาคารจะออกสมุดคู่ฝากหรือใบรับฝากเงินประจำให้กับลูกค้าเพื่อบันทึกการฝาก ถอน และโอน จำนวนเงินฝากเปิดบัญชี และจำนวนเงินฝากทุกครั้งต้องไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท จึงเหมาะสำหรับผู้ที่มีเงินเหลือจากการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และต้องการออมเงิน

4. การประกันชีวิต

4.1 การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัย หรือจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันเสียชีวิตลงภายในระยะเวลาประกันภัย หรือเมื่อมีชีวิตรอดอยู่ครบกำหนดสัญญา การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ จึงเป็นส่วนผสมของการคุ้มครองชีวิต และการออมทรัพย์

4.2 การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเท่ากันอย่างสม่ำเสมอให้แก่ผู้เอาประกันภัยทุกเดือน นับแต่ผู้เอาประกันภัยเกษียณอายุ หรือมีอายุครบ 55 ปี หรือ 60 ปี เป็นต้นไป แล้วแต่เงื่อนไขในกรมธรรม์ที่กำหนดไว้สำหรับระยะเวลาการจ่ายเงินได้ประจำนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เอาประกันชีวิตที่จะเลือกซื้อ (อาจเป็นชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือตลอดอายุก็ได้)

5. หุ้นสหกรณ์ หมายถึง หลักทรัพย์ที่แสดงความเป็นเจ้าของส่วนหนึ่งในสหกรณ์ การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. โดยเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (สกต.) จะต้องเสียค่าหุ้น ทุกปี ๆ ละ 200 บาท เพื่อนำไปใช้เป็นทุนเรือนหุ้นในการดำเนินงานของ สกต. หากสิ้นปี สกต. มีผลกำไรจากการดำเนินงานจะปันผลคืนให้กับสมาชิก เงินค่าหุ้นนี้เปรียบเสมือนเงินฝากระยะยาว คือ เมื่อใดที่สมาชิกลาออกจากการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. สามารถขอ ลาออกจาก สกต. เพื่อรับค่าหุ้นคืนได้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การตรวจเอกสารในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นการตรวจเอกสารงานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออมครัวเรือน และส่วนที่ 2 เกี่ยวกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมครัวเรือน

การตรวจเอกสารเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมครัวเรือน แบ่งเป็น การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมครัวเรือนทั่วไป และการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมครัวเรือนเกษตรกร

1.1 การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมครัวเรือนทั่วไป

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมครัวเรือนทั่วไป มีงานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ งานศึกษาของ วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551) ศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย จากผู้มีงานทำอายุ 20 ปีขึ้นไป ประมาณค่าสมการเศรษฐกิจโดยแบบจำลองสมการถดถอยโลจิสติกแบบทวิภาค (Binary Logistic Regression) พบว่าการมีงานเสริม การทำงานในระบบ การอยู่ในระบบการออมภาคบังคับ การวางแผนชีวิต จำนวนบุตร การกู้ยืมเงิน การมีความรู้เกี่ยวกับการเงินและผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และความรู้พื้นฐานทางการเงิน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำ และจากการศึกษาปัจจัยกำหนดอัตราการออมของผู้มีงานทำเฉพาะผู้ที่ออมได้ ด้วยแบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นตรง (Ordinary Least Square) พบว่า ระดับรายได้หลักต่อเดือน และการวางแผนชีวิต มีส่วนสำคัญในการเพิ่มอัตราการออม ในขณะที่การมีงานเสริม การทำงานในระบบ การอยู่ในการออมภาคบังคับ จำนวนบุตร การกู้ยืมเงินมีผลให้อัตราการออมลดลง

งานศึกษาที่วิเคราะห์พฤติกรรมการออมของครัวเรือนทั่วไปของประเทศไทย ส่วนใหญ่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมตามทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ ทฤษฎีรายได้ถาวร และทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต ได้ข้อสรุปว่า รายได้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับการออม ตามทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ (สนธยา นริศศิริกุล, 2535; มงคล เจริญ, 2536; ชารินี ฉัตรไชยสิทธิกุล, 2543; พนม กิตติวงษ์, 2543; มธุวลี พินิจมนตรี, 2544; สัทธิพงศ์ พรหมทอง, 2544; ปิยนุช ตู้แก้ว, 2549; วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ, 2551; ชูลีรัตน์ คงเรือง และ ประภาสิต อินสุวรรณ, 2552; นันทกา นันทวิสัย, 2552) อายุ มีอิทธิพลในเชิงบวกตามทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (พนม กิตติวงษ์, 2543)

ปัจจัยด้านประชากรที่มีอิทธิพลต่อการออมครัวเรือนทั่วไป ได้แก่ ขนาดครัวเรือน มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออม (มงคล เจริญ, 2536; ชารินี ฉัตรไชยสิทธิกุล, 2543; มธุวลี พินิจมนตรี, 2544; สัทธิพงศ์ พรหมทอง, 2544; ชูลีรัตน์ คงเรือง และ ประภาสิต อินสุวรรณ, 2552) จำนวนผู้ที่กำลังศึกษาในครัวเรือน มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออม (มธุวลี พินิจมนตรี, 2544) จำนวนผู้พึ่งพิง มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออม (ปิยนุช ตู้แก้ว, 2549; นันทกา นันทวิสัย, 2552) จำนวนบุตร มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออม (วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ, 2551) จำนวนผู้มีรายได้ในครัวเรือน มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออม ในขณะที่ หัวหน้าครัวเรือนเพศชาย มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออม (มธุวลี พินิจมนตรี, 2544)

ปัจจัยด้านการศึกษา และความรู้ที่มีอิทธิพลต่อการออมครัวเรือนทั่วไป พบว่า ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออม (สัทธิพงศ์ พรหมทอง, 2544) การมีความรู้เกี่ยวกับระดับดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ในปัจจุบัน มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออม ในขณะที่ การไม่รู้จักกองทุนรวมระยะยาว มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออม (วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ, 2551) ปัจจัยด้านหนี้สิน และการได้รับประโยชน์จากโครงการของรัฐบาล โดยงานศึกษาของ วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551); อานาจ มุทิตา (2551); ชูลีรัตน์ คงเรือง และ ประภาสิต อินสุวรรณ (2552); นันทกา นันทวิสัย (2552) ได้ทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการออม พบว่า หนี้สิน ส่งผลกระทบบในเชิงลบต่อระดับการออม จากการศึกษาการได้รับประโยชน์จากโครงการของรัฐบาล โดยทดสอบอิทธิพลของการได้รับหลักประกันสุขภาพ และการได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อการออม พบว่า การได้รับหลักประกันสุขภาพ และการได้รับเบี้ยยังชีพคนชรา มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมของครัวเรือนทั่วไป (อานาจ มุทิตา, 2551)

ปัจจัยด้านการมีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน และเขตที่อยู่อาศัยที่มีอิทธิพลต่อการออมครัวเรือนทั่วไป พบว่า การมีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออม (นันทกา นันทวิสัย, 2552) ในขณะที่ การอยู่อาศัยในเขตเมือง มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออมครัวเรือนทั่วไป (มธุวลี พินิจมนตรี, 2544; ปิยนุช ตูแก้ว, 2549) นอกจากนี้ งานศึกษาของ วรเวช สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551) ได้ทำการทดสอบอิทธิพลของการวางแผนชีวิตต่อการออมครัวเรือน และให้ข้อสรุปที่สำคัญ พบว่า การวางแผนชีวิตมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมครัวเรือนทั่วไป ดังแสดงในตารางผนวกที่ 1

1.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมครัวเรือนเกษตรกร

งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการออมครัวเรือนเกษตรกร มีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมครัวเรือนเกษตรกร ตามทฤษฎีรายได้สมบูรณ์ ทฤษฎีรายได้ถาวร ทฤษฎีรายได้เปรียบเทียบ และทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต ซึ่งให้ข้อสรุปที่ไม่แตกต่างจากครัวเรือนทั่วไป พบว่า รายได้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมครัวเรือนเกษตรกร (สมวิทย์ สารทะสนานันท์, 2521; อรเนตร ชันชะวณะ, 2521; เบญจวรรณ โตนวล, 2522; ผานิดา ฉันทานุรักษ์, 2534; เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล, 2539; อรรถสิทธิ์ แสงดี, 2540; ศราวุธ ศรีมหาจริยะพงษ์, 2548) อายุ มีอิทธิพลในเชิงลบตามทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (สมวิทย์ สารทะสนานันท์, 2521; เบญจวรรณ โตนวล, 2522)

ปัจจัยด้านประชากรที่มีอิทธิพลต่อการออมครัวเรือนเกษตรกร ได้แก่ ขนาดครัวเรือน พบว่า เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออม (สมวิทย์ สารทะสนานันท์, 2521; อรเนตร ชันชะวณะ, 2521; เบญจวรรณ โตนวล, 2522; ผานิดา ฉันทานุรักษ์, 2534; อรรถสิทธิ์ แสงดี, 2540; ศราวุธ ศรีมหาจริยะพงษ์, 2548) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออม (เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล, 2539) และ ระยะเวลาการเป็นครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมครัวเรือนเกษตรกร (อรรถสิทธิ์ แสงดี, 2540) นอกจากนี้ เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล (2539) ได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ปัจจัยด้านระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนต่อการออมครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมครัวเรือนเกษตรกร

ปัจจัยด้านหนี้สิน และสินทรัพย์สภาพคล่อง โดย อรรถสิทธิ์ แสงดี (2540) ได้ทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านหนี้สินที่มีอิทธิพลต่อระดับการออม พบว่า หนี้สิน ส่งผลกระทบบในเชิง

ลบต่อระดับการออม นอกจากนี้ สมวิทย์ สารทัศน์นันท์ (2521); อรเนตร ชันชะวณะ (2521); เบญจวรรณ โตนวล (2522); ภาวนิตา พันทานุรักษ์ (2534) พบว่า สินทรัพย์สภาพคล่อง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออมครัวเรือนเกษตรกร ปัจจัยด้านการมีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน พบว่า การมีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออม (นันทกา นันทวิสัย, 2552) ดังแสดงในตารางผนวกที่ 2

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีงานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ งานศึกษาของ วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551) ศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำอายุ 20 ปีขึ้นไปในประเทศไทย โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติที่มีพื้นฐานมาจากแบบจำลองวงจรชีวิตและรายได้ถาวร ประมาณค่าสมการเศรษฐมิติโดยสมการถดถอยโลจิสติกแบบทวิภาค (Binary Logistic Regression) จากการศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมระยะยาวอย่างสมัครใจ ซึ่งในที่นี้หมายถึง การซื้อประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และ/หรือกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) พบว่า การอยู่อาศัยในภาคกลาง อายุ อายุยกกำลังสอง ระดับรายได้หลักต่อเดือน การมีงานเสริม การกู้ยืมเงิน การวางแผนชีวิต การทำงานในระบบ การอยู่ในการออมภาคบังคับ การหย่าร้าง และมีหลักประกันสุขภาพอื่นๆ เป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมระยะยาวอย่างสมัครใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ส่วนใหญ่ทำการวิเคราะห์การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนทั่วไป และไม่พบงานศึกษาในครัวเรือนเกษตรกร งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนทั่วไป พบว่า รายได้ มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ตามทฤษฎีรายได้สมบูรณ์ (Piyawattananon, 2008; วีรวุฒิ มโนชัย, 2545; นพินดา หาญจริง, 2549; พูนพิสมัย นามเทพ, 2550; ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์, 2550; มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2551; วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ, 2551; เขียวพร แซ่ตั้ง และคณะ, 2552)

ปัจจัยด้านอายุ พบว่า อายุ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งในเชิงบวก และในเชิงลบตามทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต โดย ปัทมรัฐ ธรรมธิ (2550); มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2551); วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551) พบว่า อายุ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ แตกต่างจาก ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์

(2550) ซึ่ง พบว่า อายุ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ นอกจากนี้ มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2551); วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551) ได้ทำการทดสอบอิทธิพลของอายุยกกำลังสองต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า อายุยกกำลังสอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนทั่วไป

ปัจจัยด้านประชากรที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ระยะเวลาการเป็นครอบครัว มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (วิรุฒิ มโนชัย, 2545) และ อัตราส่วนผู้ที่มียาได้ต่อสมาชิกครอบครัว มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2551) นอกจากนี้มีงานศึกษาที่ทำการทดสอบปัจจัยด้านสถานภาพสมรสต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า การมีสถานภาพสมรส มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการตัดสินใจออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และการที่มีสถานภาพโสด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงลบต่อสัดส่วนการออมต่อรายได้ (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2551) นอกจากนี้ วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551) พบว่า การหย่าร้าง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ความรู้ และการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า ระดับการศึกษา มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (ปัทมรัฐ ธรรมธิ, 2550; พูนพิสมัย นามเทพ, 2550; มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2551) นอกจากนี้ ปัทมรัฐ ธรรมธิ (2550) พบว่า การทราบเงื่อนไขการลดหย่อนภาษีของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมหุ้นระยะยาว และ การได้รับคำแนะนำจากบุคคลรอบข้าง/คนรู้จัก/เพื่อนฝูง/ญาติพี่น้อง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวก ต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

ปัจจัยด้านเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ความน่าเชื่อถือ และการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ได้แก่ เงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ มีอิทธิพลในเชิงบวก (พูนพิสมัย นามเทพ, 2550) อัตราผลตอบแทนของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ลักษณะของการลงทุนในกองทุนรวมหลากหลาย/ตรงกับความต้องการ ความเชื่อมั่นต่อชื่อเสียงของผู้บริหารและ/หรือบริษัทจัดการกองทุนหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมไทยพาณิชย์มีความน่าเชื่อถือ/มั่นคงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวก (ปัทมรัฐ ธรรมธิ, 2550)

นอกจากนี้ พูนพิสมัย นามเทพ (2550) พบว่า พนักงานธนาคารที่ให้บริการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

ปัจจัยด้านการประกอบอาชีพ การอยู่ในการออมภาคบังคับ และการออมสมัครใจ ต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ได้แก่ การทำงานในระบบ การอยู่ในการออมภาคบังคับ การมีหลักประกันสุขภาพอื่นๆ มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ, 2551) การได้รับเงินบำนาญหลังเกษียณอายุ การเป็นสมาชิกประกันสังคม และการมีเงินออมแบบทั่วไป มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2551) นอกจากนี้งานศึกษาของ มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2551) ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการได้รับประโยชน์จากโครงการของรัฐต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่าการเป็นสมาชิกโครงการสามสิบบาทรักษาทุกโรค มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออม

จากงานศึกษาของ วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551); วีรวิมล โนนชัย (2545) ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า การกู้ยืมเงินมีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ปัจจัยด้านการวางแผนชีวิต และเขตที่อยู่อาศัย โดย วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551) พบว่า การวางแผนชีวิต และการอยู่อาศัยในภาคกลาง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 3

จากการตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานศึกษาการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของผู้มีงานทำทั้งในภาครัฐและเอกชน แต่ไม่พบการศึกษาในครัวเรือนเกษตรกรโดยเฉพาะ ซึ่งปัจจัยที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่เป็นปัจจัยเกี่ยวกับเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์ทางการเงินของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนทั่วไปจาก
การตรวจเอกสาร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนทั่วไป

1. เพศ และสถานภาพการสมรส

เพศของหัวหน้าครัวเรือน

สถานภาพการสมรส

ระยะเวลาในการเป็นครอบครัว

2. อายุ

อายุของหัวหน้าครัวเรือน

อายุของหัวหน้าครัวเรือนกำลังสอง

3. รายได้

รายได้ของครัวเรือน

การมีงานเสริม

4. สมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน/ขนาดครัวเรือน

อัตราส่วนผู้ที่มีรายได้ต่อสมาชิกครอบครัว

การมีภาระพึ่งพิง

5. ภาระหนี้สิน

หนี้สินครัวเรือน

การกู้ยืมเงิน

6. การประกอบอาชีพ

การทำงานในระบบ

7. เขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน

ภูมิภาค

8. การวางแผนชีวิต

9. ระดับการศึกษา และความรู้ทางการเงิน

ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การทราบเงื่อนไขการลดหย่อนภาษีของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและกองทุนรวมหุ้นระยะยาว

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนทั่วไป

10. การได้รับประโยชน์จากโครงการของรัฐบาล

โครงการสามสิบบาทรักษาทุกโรค

11. การออมภาคบังคับ/การออมภาคสมัครใจ

มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน/มีเงินออมแบบทั่วไป

การอยู่ในระบบการออมภาคบังคับ

การเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญ

การเป็นสมาชิกประกันสังคม

มีหลักประกันสุขภาพอื่นๆ

12. เงื่อนไขของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ความน่าเชื่อถือ และการให้บริการ

พนักงานที่ให้บริการ

การได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง/คนรู้จัก/เพื่อนฝูง/ญาติพี่น้อง

เงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ

อัตราผลตอบแทนของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและกองทุนรวมหุ้นระยะยาว

ความเชื่อมั่นต่อชื่อเสียงผู้บริหาร/บริษัทจัดการกองทุนหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมไทยพาณิชย์

มีความน่าเชื่อถือ/มั่นคง

ลักษณะของการลงทุนในกองทุนรวมหลากหลาย/ตรงกับความต้องการ

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การออม คือ ส่วนต่างระหว่างรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง และค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน นั่นหมายถึงเมื่อครัวเรือนได้รับรายได้มาแล้ว หลังการหักภาษี รายได้ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง ครัวเรือนจะจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อการบริโภค และเก็บออมส่วนที่เหลือไว้เป็นเงินสะสม เรียกการออมเงินส่วนที่เหลือนี้ว่า "การออมทรัพย์" สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง ค่าใช้จ่าย และปริมาณการออมได้ ดังนี้

$$Y = C + S \quad (1)$$

เมื่อ

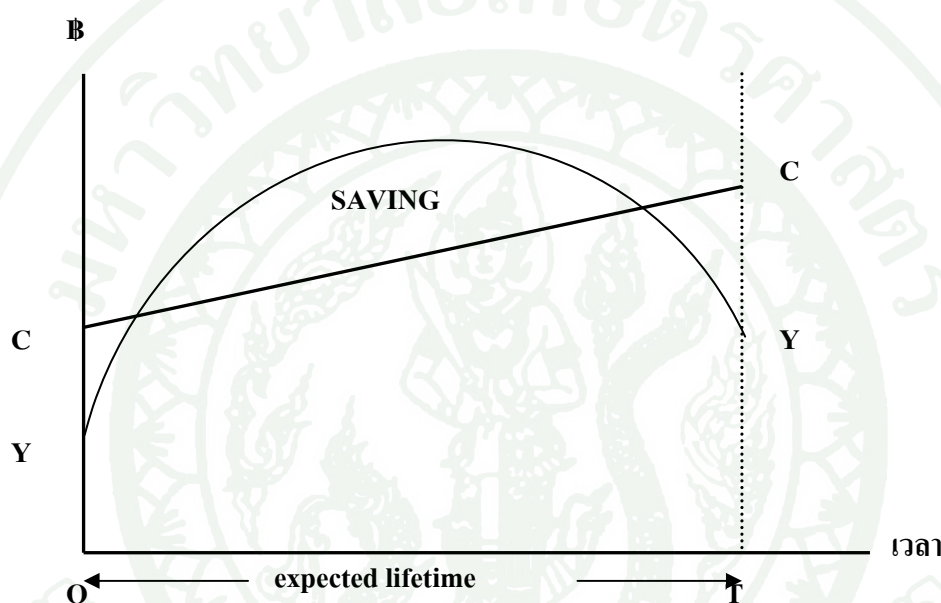
Y	=	รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง
C	=	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
S	=	ปริมาณการออม

ดังนั้นในการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการออม จึงอาศัยแนวคิดทฤษฎีการบริโภค ซึ่งทฤษฎีการบริโภคที่สำคัญ ได้แก่

ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (The Life Cycle Theory of Consumption)

Albert Ando และ Franco Modigliani ได้พัฒนาทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต และทดสอบทฤษฎีโดยใช้ข้อมูลของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานของทฤษฎี โดยพบว่า การบริโภคของบุคคลขณะใดขณะหนึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น แต่ขึ้นอยู่กับรายได้ทั้งหมดที่จะได้รับตลอดช่วงชีวิต โดยบุคคลได้รับการสมมติให้วางแผนการใช้จ่ายในการบริโภคตลอดชีวิต มีพื้นฐานอยู่บนรายได้ที่คาดคะเนตลอดชีวิตของผู้นั้น การบริโภคมีความสัมพันธ์กับรายได้จากการใช้แรงงาน และมูลค่าทรัพย์สิน แต่เนื่องจากเมื่อรายได้จากการใช้แรงงานเพิ่มขึ้น การบริโภคจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยกว่า จึงทำให้การออมเพิ่มขึ้น (มณิศรี พันธุลาภ, 2536 อ้างถึง Ando and Modigliani, 1963) สมมติฐานนี้มีแนวคิดในเรื่องรายได้ตลอดชีพว่าผู้บริโภคมีรายได้ไม่เท่ากันในแต่ละช่วงเวลาของชีวิต โดยทั่วไปบุคคลมีรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเริ่มต้นชีวิต เนื่องจากขาดประสบการณ์การทำงาน หลังจากนั้นบุคคลจะมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น จนสูงที่สุดในช่วงกลางของวงจรชีวิต และค่อยๆ ลดต่ำลงเมื่อเข้าสู่วัยชรา เนื่องจากประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ในขณะที่การ

บริโภคของบุคคลภายใต้รายได้ตลอดวงจรชีวิตมีแนวโน้มการบริโภคเพิ่มขึ้นในอัตราค่อนข้างคงที่ ดังนั้นในช่วงเริ่มต้นของชีวิต บุคคลมีรายได้น้อยกว่าการบริโภค บุคคลจะใช้เวลาในอนาคตเพื่อรักษาระดับการบริโภค โดยเป็นผู้กู้ยืมหรือมีการออมติดลบ (Net Borrower) เมื่อถึงช่วงกลางของวงจรชีวิตบุคคลมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าการบริโภค บุคคลจะมีการออมเพื่อชำระหนี้สิน และเพื่อการดำรงชีพยามชรา เมื่อบุคคลมีรายได้น้อยกว่าการบริโภค หรือมีการออมติดลบอีกครั้ง บุคคลจะนำเงินออมในช่วงกลางของชีวิตมาใช้ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รายได้ การบริโภค และการออมของบุคคลในช่วงชีวิต
ที่มา: สำนักนโยบายการออมและการลงทุน (ม.ป.ป.)

จากทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่กล่าวว่า การบริโภคของบุคคลขณะใดขณะหนึ่ง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น แต่ขึ้นอยู่กับรายได้ทั้งหมดที่จะได้รับตลอดช่วงชีวิต (อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม, 2544) สามารถเขียนในรูปสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$C_0 = k(PV_0) \quad (1)$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} C_0 &= \text{ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ 0} \\ k &= \text{ค่าคงที่ที่แสดงถึงสัดส่วนของมูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิตที่ผู้บริโภคนำมาใช้จ่ายเพื่อการบริโภค} \end{aligned}$$

$$PV_0 = \text{มูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิต}$$

รายได้ของบุคคลตามแนวคิดของ Albert Ando และ Franco Modigliani จำแนกได้ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ รายได้จากการทำงาน (Labor Income หรือ Y^L) และรายได้จากทรัพย์สิน (Property Income หรือ Y^P) ดังนั้น

$$PV_0 = \sum_0^T \frac{Y_t^L}{(1+r)^t} + \sum_0^T \frac{Y_t^P}{(1+r)^t} \quad (2)$$

เมื่อ

$$T = \text{จำนวนปีที่บุคคลคาดว่าจะมีชีวิตอยู่}$$

กำหนดให้มูลค่าปัจจุบันของรายได้จากทรัพย์สินมีค่าเท่ากับ a_0 สมการที่ (2) จะเปลี่ยนเป็น

$$PV_0 = \sum_0^T \frac{Y_t^L}{(1+r)^t} + a_0 \quad (3)$$

$$PV_0 = Y_0^L + \sum_1^T \frac{Y_t^L}{(1+r)^t} + a_0 \quad (4)$$

เมื่อ

$$Y_0^L = \text{รายได้จากการทำงานในปีที่ 0}$$

$$\sum_1^T \frac{Y_t^L}{(1+r)^t} = \text{รายได้จากการทำงานที่บุคคลคาดว่าจะได้รับจากการทำงานตั้งแต่ปีที่ 1 จนถึงปีสุดท้ายของชีวิต (Expected Labor Income)}$$

ค่าเฉลี่ยของรายได้จากการทำงานที่บุคคลคาดว่าจะได้รับจากการทำงานตั้งแต่ปีที่ 1 จนถึงปี

สุดท้าย หรือ Average Expected Labor Income หรือ Y_0^e เท่ากับ $\frac{\sum_1^T \frac{Y_t^L}{(1+r)^t}}{T-1}$ เขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$Y_0^e = \frac{1}{T-1} \sum_1^T \frac{Y_t^L}{(1+r)^t} \quad (5)$$

หรือ

$$\sum_1^T \frac{Y_t^L}{(1+r)^t} = (T-1) Y_0^e \quad (6)$$

แทน (6) ใน (4) ได้ดังนี้

$$PV_0 = Y_0^L + (T-1)Y_0^e + a_0 \quad (7)$$

กำหนดให้ความสัมพันธ์ของรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตและรายได้ในปัจจุบันมีลักษณะเป็น

$$Y_0^e = \beta Y_0^L; \quad \beta > 0 \quad (8)$$

สมการที่ (8) มีความหมายว่าถ้ามีรายได้ในปัจจุบันเพิ่มขึ้น บุคคลจะปรับการคาดคะเนเกี่ยวกับรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตในเชิงบวก กล่าวคือ บุคคลจะคาดว่ารายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจะต้องเพิ่มขึ้น โดยจะเพิ่มขึ้นเป็น β เท่าของรายได้ในปัจจุบัน เมื่อแทน (8) ใน (7) ได้ดังนี้

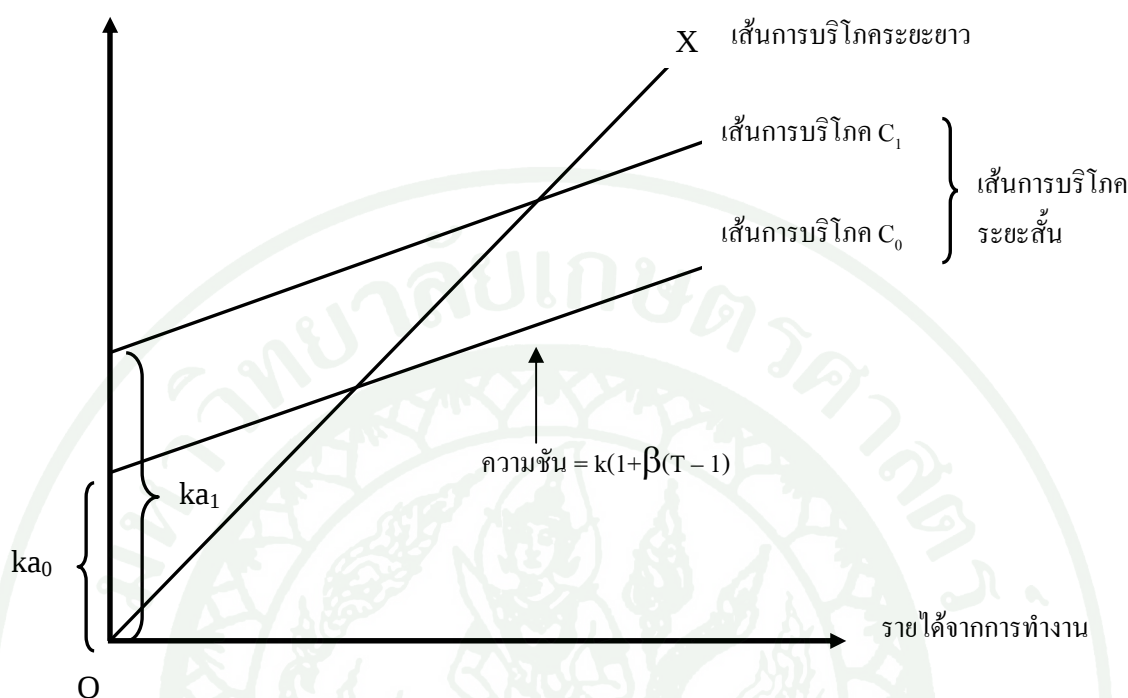
$$\begin{aligned} PV_0 &= Y_0^L + (T-1)\beta Y_0^L + a_0 \\ PV_0 &= (1 + \beta(T-1))Y_0^L + a_0 \end{aligned} \quad (9)$$

แทนค่า (9) ใน (1) ได้ดังนี้

$$C_0 = k(1 + \beta(T-1))Y_0^L + ka_0 \quad (10)$$

เส้นการบริโภคในระยะสั้น และระยะยาวในทรัพย์สินของ Albert Ando และ Franco Modigliani มีลักษณะ ดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

ภาพที่ 2 เส้นการบริโภคระยะสั้น และระยะยาวในทฤษฎีของ Ando และ Modigliani
ที่มา: อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม (2547)

จากสมการข้างต้นแสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งขึ้นอยู่กับรายได้จากการทำงานและมูลค่าของสินทรัพย์ในจุดเวลานั้น ในระยะสั้นมูลค่าทรัพย์สินจะค่อนข้างคงที่ ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการบริโภคจะเปลี่ยนแปลงเมื่อรายได้จากการทำงานเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการบริโภค และรายได้เป็นไปตามเส้นการบริโภค C_0 หรือ C_1 ในระยะยาวเงินออมของบุคคลจะทำให้มูลค่าของทรัพย์สินที่บุคคลมีเพิ่มขึ้น ดังนั้นเส้นการบริโภคจะเคลื่อนย้ายขึ้นข้างบนทั้งเส้น เช่น จากเส้น C_0 เป็นเส้น C_1 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการบริโภค และรายได้ในระยะยาวจะเป็นไปตามเส้น OX จากทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การบริโภคมีความสัมพันธ์กับรายได้จากการใช้แรงงานและมูลค่าทรัพย์สิน แต่เนื่องจากเมื่อรายได้จากการใช้แรงงานเพิ่มขึ้น การบริโภคจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยกว่า จึงทำให้การออมเพิ่มขึ้น ดังนั้นในช่วงวัยกลางคน ซึ่งเป็นช่วงที่รายได้จากการใช้แรงงานเพิ่มมากที่สุด การออมในช่วงนี้จะเพิ่มมากขึ้นด้วย แต่เมื่ออย่างเข้าสู่วัยชรา รายได้จากการใช้แรงงานลดลง การออมในช่วงนี้จึงลดลง

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีการออม และไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ พฤติกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

1. ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 25,964 ราย (ณ 30 กันยายน 2553)

2. ขนาดของตัวอย่าง ทำการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970) จำนวน 379 ราย และดำเนินการเก็บข้อมูลจริง 400 ราย สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากรายชื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีการออม และไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และยังคงมีการประกอบอาชีพทำนา ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา และอำเภอเสนา เนื่องจากอำเภอพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่มีเกษตรกรทำนายน้อยที่สุด และมีสภาพพื้นที่เป็นเขตเมือง ในขณะที่อำเภอเสนา เป็นพื้นที่ที่มีเกษตรกรทำนามากที่สุด และมีสภาพพื้นที่เป็นเขตชนบท เก็บข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง มีนาคม พ.ศ. 2554

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร การวางแผนชีวิต การวางแผนทางการเงิน และการวางแผนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ความรู้ทางการเงิน วัตถุประสงค์การออม

รูปแบบ และพฤติกรรมกรออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ใช้แบบจำลองสมการถดถอยโลจิสติกแบบทวิภาค (Logistic Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นของการกรออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์

การประมาณการการกรออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร ใช้แบบจำลองสมการถดถอยโลจิสติกแบบทวิภาค (Logistic Regression Analysis) ซึ่งใช้กับข้อมูลตัวแปรตามเชิงคุณภาพที่มีค่า 2 ค่า คือ “1” และ “0” โดยมีรูปแบบทั่วไปของสมการ ดังนี้

$$p_i = \frac{1}{1 + e^{-(\alpha + \beta x)}}$$

$$\text{หรือ } \log\left(\frac{P_i}{1 - P_i}\right) = \alpha + \beta X_i + u_i$$

โดย	P_i	=	ความน่าจะเป็นของการกรออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ
	X	=	เมทริกซ์ของกลุ่มตัวแปรอิสระ
	e	=	ฐานของ Natural Log มีค่าโดยประมาณ 2.718
	i	=	จำนวน Observation
	α	=	ค่าเวกเตอร์ของค่า Intercept
	β	=	ค่าเวกเตอร์ของสัมประสิทธิ์
	u	=	Disturbance Term

จากการตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพพบว่า ปัจจัยที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพครัวเรือนเกษตรกร ได้แก่ อายุ (ปีทมรฎ ธรรมธิ, 2550; ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์, 2550; มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2551; วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ, 2551) อายุยกกำลังสอง (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2551; วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ, 2551) การวางแผนชีวิต (วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ, 2551) และความรู้ทางการเงิน (ปีทมรฎ ธรรมธิ, 2550) งานศึกษานี้ ได้เพิ่มปัจจัย ได้แก่ สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การวางแผนทางการเงิน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ความสามารถในการออมเงิน สัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพ และการคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ สามารถสร้างแบบจำลองได้ดังนี้

$$Q_i = f(\text{Age}, \text{Age}^2, \text{Dep_Ratio}, \text{Life_Plan}, \text{Financial_Plan}, \text{Financial_Know}, \text{SSW}, \text{Save}, \text{Suff_Rate}, \text{Exp_Age})$$

โดยที่ Q_i	= ตัวแปรหุ่นแสดงการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (มีค่า = 1 เมื่อ หัวหน้าครัวเรือนมีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ อย่างน้อย 1 รูปแบบของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ได้แก่ กองทุนทวีสุข สลากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ การประกันชีวิต แบบสะสมทรัพย์ การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ และหุ้นสหกรณ์ และมีค่า = 0 เมื่อ หัวหน้าครัวเรือนไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ)
Age	= อายุ (ปี)
Age ²	= อายุยกกำลังสอง
Dep_Ratio	= สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน
Life_Plan	= ตัวแปรหุ่นแสดงการวางแผนชีวิต (มีค่า = 1 เมื่อ หัวหน้าครัวเรือนมีการวางแผนชีวิต และมีค่า = 0 เมื่อ หัวหน้าครัวเรือนไม่มีการวางแผนชีวิต)

- Financial_Plan = ตัวแปรหุ่นแสดงการวางแผนทางการเงิน
(มีค่า = 1 เมื่อ หัวหน้าครัวเรือนมีการวางแผนทางการเงิน
และมีค่า = 0 เมื่อ หัวหน้าครัวเรือนไม่มีการวางแผนทางการเงิน)
- Finacial_Know = ระดับคะแนนความรู้ทางการเงิน
โดยกำหนดระดับคะแนน 0 – 4 จากข้อคำถามความรู้ทางการเงิน
4 ข้อ (ดังรายละเอียดหน้า 44)
- SSW = สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวน
สมาชิกในครัวเรือน
- Save = ความสามารถในการออมเงิน
(คำนวณจาก
Save = รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่ายได้จริง – ค่าใช้จ่ายครัวเรือน)
- Suff_Rate = สัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ
เปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพ
(คำนวณจาก

$$\text{Suff_Rate} = \frac{[\text{การบริโภคหลังเลิกประกอบอาชีพ-สินทรัพย์ ณ ปัจจุบัน}]}{\text{รายได้ก่อนเลิกประกอบอาชีพ}}$$
- Exp_Age = การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ (ปี)

สมมติฐานการศึกษา

1. อายุ (Age) จากทฤษฎีการบริโภคที่คำนึงถึงวงจรชีวิต พบว่า บุคคลที่มีอายุน้อยในวัยต้นของชีวิต จะมีรายได้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากขาดประสบการณ์การทำงานจึงมีการออมน้อย หลังจากนั้นเมื่อมีอายุมากขึ้นจะมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นทำให้มีการออมเพิ่มขึ้น จนสูงที่สุดในช่วงกลางของวงจรชีวิต และค่อยๆ ลดต่ำลงเมื่อเข้าสู่วัยชรา ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมลูก้า ธ.ก.ส. กับอายุของหัวหน้าครัวเรือน มีความเป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์เชิงบวกกับอายุ และเชิงลบกับอายุยกกำลังสอง

2. สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (Dep_Ratio) หมายถึง สัดส่วนระหว่างสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนจะต้องนำรายได้ส่วนหนึ่งไปเลี้ยงดูสมาชิกครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ ดังนั้นครัวเรือนเกษตรกรรมลูก้า

ข.ก.ส. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงจึงมีความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพน้อยกว่าครัวเรือนที่มีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำ

3. การวางแผนชีวิต (Life_Plan) เป็นปัจจัยที่แสดงถึงพฤติกรรมการมองไปข้างหน้า และการวางแผนในการดำเนินชีวิต จึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ดังนั้นหัวหน้าครัวเรือนที่มีการวางแผนชีวิต จึงมีความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีการวางแผนชีวิต

4. การวางแผนทางการเงิน (Financial_Plan) เป็นปัจจัยที่แสดงถึงการวางแผนทางการเงินระยะยาว มีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งชีวิตเพื่อรักษาระดับการบริโภค จึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ดังนั้นหัวหน้าครัวเรือนที่มีการวางแผนทางการเงินจึงมีความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีการวางแผนทางการเงิน

5. ความรู้ทางการเงิน (Financial_Know) เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เนื่องจากเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีความรู้ทางการเงิน จะมีความรู้ความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงิน จึงมีความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีความรู้ทางการเงิน

6. สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (SSW) เบี้ยยังชีพคนชรา เป็นสวัสดิการสังคม หรือความคุ้มครองทางสังคม (Social Security Wealth: SSW) ที่ช่วยคุ้มครองเมื่อเกิดความไม่แน่นอนของรายได้ในอนาคต โดยสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เนื่องจากครัวเรือนที่มีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูง หมายถึง ครัวเรือนที่มีจำนวนผู้สูงอายุมาก จึงมีความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าครัวเรือนเกษตรกรที่มีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำกว่า

7. ความสามารถในการออมเงิน (Save) หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่ายได้จริง และค่าใช้จ่ายครัวเรือน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถ หรือศักยภาพในการออมเงิน จึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ดังนั้นหัวหน้าครัวเรือนที่มีความสามารถในการออมเงินได้มาก จึงมีความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีความสามารถในการออมเงินน้อย

8. สัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพ (Suff_Rate) หมายถึง ความพอเพียงของรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เมื่อขยายทรัพย์สินต่อรายได้ในอนาคตก่อนเลิกประกอบอาชีพ สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{Suff_Rate} = \frac{\text{การบริโภคหลังเลิกประกอบอาชีพ-สินทรัพย์ ณ ปัจจุบัน}}{\text{รายได้อนาคตก่อนเลิกประกอบอาชีพ}}$$

ดังนั้น สัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพ จึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เนื่องจาก เมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรต้องการมีรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพสูง จะมีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพสูงตามไปด้วย

9. การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ (Exp_Age) หมายถึง อายุที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรคาดว่าจะมีชีวิตอยู่ โดยอายุคาดเฉลี่ยถือเป็นเครื่องชี้วัดความยืนยาวของชีวิตของประชากร ซึ่งอายุคาดเฉลี่ยของประชากรไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี จึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำเป็นต้องมีการออมเงินเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการดำรงชีพยามชราภาพตั้งแต่อายุเมื่อเลิกประกอบอาชีพจนถึงช่วงอายุที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่ที่ยาวนานมากขึ้น ดังนั้น หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่สูง จึงมีความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพสูงด้วยเช่นกัน

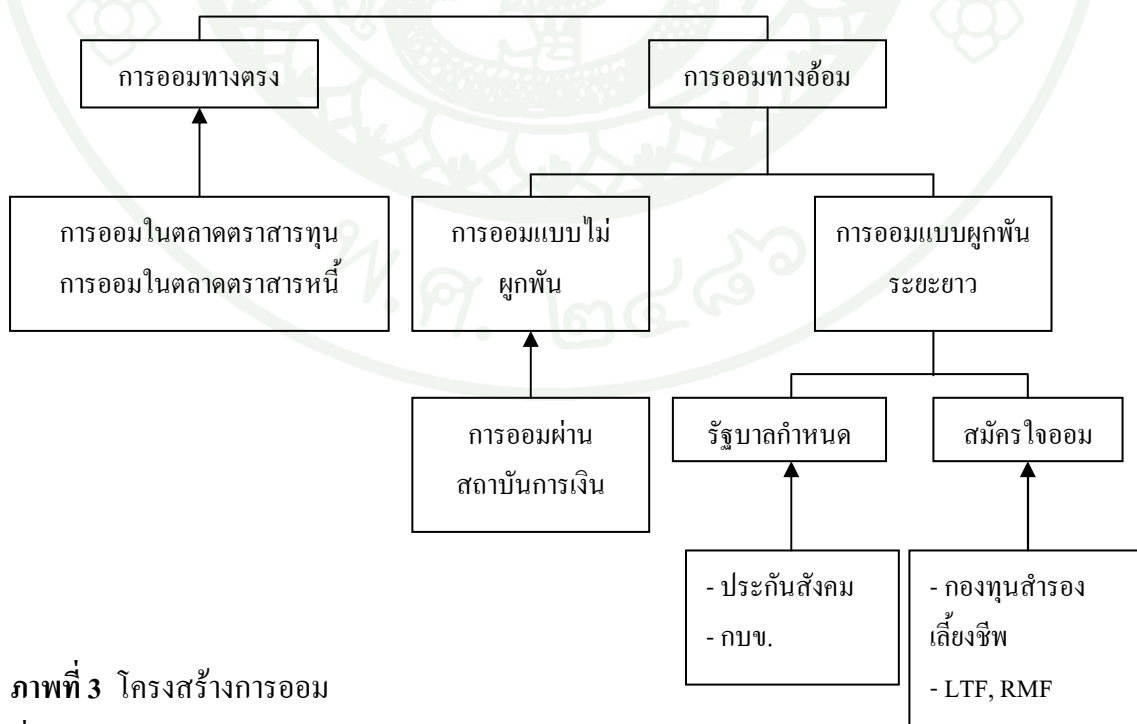
บทที่ 4

การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ หรือการออมแบบผูกพันระยะยาว หมายถึง การออมที่มีพันธะสัญญาระหว่างผู้ออม และเครื่องมือการออม โดยผู้ออมยอมรับเงื่อนไขวิธีการออมว่าจะออมด้วยปริมาณเงินเท่าใดอย่างสม่ำเสมอเป็นรายงวด ไม่สามารถเรียกเงินคืนได้จนกว่าจะครบกำหนดตามสัญญา หรือจะต้องเสียค่าปรับในการยกเลิกสัญญาการออมนั้น เพราะเป็นการออมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บสะสมเงินเอาไว้ใช้ในอนาคต หรือช่วงที่ไม่สามารถสร้างรายได้ (ศิริรุณ อนนันตวิรุฬห์, 2550)

รูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของประเทศไทย แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพที่รัฐบาลกำหนด และการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพแบบสมัครใจ ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โครงสร้างการออม

ที่มา: สมชัย ฤชุพันธุ์ และ สุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2548)

อย่างไรก็ตาม การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนเกษตรกรมีรูปแบบการออมที่แตกต่างจากครัวเรือนทั่วไป แบ่งเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. การประกันชีวิต

การประกันชีวิต เป็นวิธีการที่บุคคลกลุ่มหนึ่งร่วมกันเฉลี่ยภัยอันเนื่องจากการตาย การสูญเสียอวัยวะ ทุพพลภาพ และการสูญเสยรายได้ในยามชรา การประกันชีวิต มีลักษณะความคุ้มครองและผลประโยชน์ ดังนี้

1.1 แบบตลอดชีพ เป็นการประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองตลอดชีพ ถ้าผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตขณะที่กรมธรรม์มีผลบังคับ บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้รับประโยชน์ วัตถุประสงค์เบื้องต้นของการประกันภัยแบบนี้คือเพื่อจัดหาเงินทุนสำหรับเงินเก็บบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต หรือเพื่อเป็นเงินทุนสำหรับการเจ็บป่วยครั้งสุดท้ายและค่าทำศพ เพื่อไม่ให้ตกเป็นภาระของคนอื่น

1.2 แบบชั่วระยะเวลา เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตในระยะเวลาประกันภัย วัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองการเสียชีวิตก่อนวัยอันสมควร การประกันชีวิตแบบนี้ไม่มีส่วนของการออมทรัพย์ เบี้ยประกันภัยจึงต่ำกว่าแบบอื่น ๆ และไม่มีเงินเหลือคืนให้หากผู้เอาประกันภัยอยู่จนครบกำหนดสัญญา

1.3 แบบสะสมทรัพย์ เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยเมื่อมีชีวิตอยู่ครบกำหนดสัญญา หรือจ่ายเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตลงภายในระยะเวลาประกันภัย การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เป็นส่วนผสมของการคุ้มครองชีวิตและการออมทรัพย์

1.4 แบบเงินได้ประจำ เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเท่ากันอย่างสม่ำเสมอให้แก่ผู้เอาประกันภัยทุกเดือน นับแต่ผู้เอาประกันภัยเกษียณอายุ หรือมีอายุครบ 55 ปี หรือ 60 ปี เป็นต้นไป แล้วแต่เงื่อนไขในกรมธรรม์ที่กำหนดไว้ สำหรับระยะเวลาการจ่ายเงินได้ประจำนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เอาประกันชีวิตที่จะเลือกซื้อ

จะเห็นว่า เงื่อนไขของการประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาและแบบตลอดชีพนั้นจะคล้ายกัน กล่าวคือ บริษัทจะจ่ายเงินให้ผู้รับประโยชน์ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตแล้วเท่านั้น ต่างกับการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์และแบบเงินได้ประจำ ซึ่งบริษัทจะจ่ายเงินโดยมีเงื่อนไขว่าผู้เอาประกันต้องมีชีวิตรอดอยู่จนพ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ เงื่อนไขดังกล่าวมีลักษณะส่งเสริมให้ผู้ซื้อกรมธรรม์ออมเงินไว้ใช้ยามเกษียณ จึงนับได้ว่าเป็นการออมเพื่อเกษียณอายุอีกรูปแบบหนึ่ง

2. กองทุนทวีสุข

กองทุนทวีสุข คือ กองทุนสำหรับการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. และครอบครัว เมื่อเข้าสู่วัยชรา และไม่สามารถประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้มาจุนเจือในครัวเรือนได้ และยังสนับสนุนให้เกษตรกรมีเงินออมไว้ใช้จ่ายเมื่อมีอายุมากขึ้น (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, ม.ป.ป.)

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีเงินออมไว้ใช้จ่ายในยามชรา

2.1.2 เพื่อให้เกษตรกรมีสวัสดิการ และการคุ้มครองต่างๆ กรณีเกิดเหตุการณ์ที่ไม่

คาดหมาย

2.1.3 เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความอบอุ่นและมั่นคง

2.2 คุณสมบัติการสมัครเข้าเป็นสมาชิก

เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีอายุตั้งแต่ 20 – 55 ปี ที่ขึ้นทะเบียนเงินกู้ไว้แล้ว (ยกเว้นปีแรกไม่จำกัดอายุ แต่ถ้าอายุเกิน 75 ปี จะไม่ได้รับสวัสดิการด้านการประกัน)

2.3 วิธีการออมเงิน

2.3.1 เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ใช้สมุด คนละ 1 บัญชี มีให้เลือก 3 รูปแบบ

2.3.1.1 ออมเงินปีละ 1,200 บาท

2.3.1.2 ออมเงินปีละ 6,000 บาท

2.3.1.3 ออมเงินปีละ 12,000 บาท

2.3.2 ต้องออมเงินเป็นประจำทุกปีจนอายุครบ 65 ปี

2.3.2.1 ปีแรกสมาชิกต้องออมเงินเต็มจำนวนเงินครั้งเดียวตามรูปแบบการออมที่เลือกไว้ (1,200/6,000/12,000 บาทต่อปี)

2.3.2.2 ปีต่อไปสมาชิกสามารถเลือกรูปแบบการออมเงินได้ 3 แบบ คือ รายเดือน ราย 3 เดือน หรือรายปี

2.4 สวัสดิการจะเกิดขึ้นต่อเมื่อ

2.4.1 สมาชิกต้องออมเงินจนครบตามรูปแบบการออม จึงจะได้รับสวัสดิการต่างๆ ครบถ้วน

2.4.2 สมาชิกต้องออมเงินเป็นประจำทุกปีจนครบ 65 ปี หากขาดส่งจะไม่ได้รับสวัสดิการนับตั้งแต่ปีนั้นๆ ตามเงื่อนไขของกองทุน

2.5 ประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ

2.5.1 ได้เงินต้นคืนเมื่อออมครบกำหนด

2.5.2 ได้ดอกเบี้ยเงินออมอัตราพิเศษ ตามประกาศธนาคาร โดยทบต้นปีละ 2 ครั้ง

2.5.3 ได้สวัสดิการต่างๆ เพิ่มขึ้นทุกปี เมื่อออมเงินต่อเนื่องจนครบอายุ 65 ปี

ออมเงินปีที่ 1 กลุ่มโครงการเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ (ยกเว้นการเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุที่เกิดจากการขับขี่ หรือโดยสารรถจักรยานยนต์ หรือถูกฆาตกรรม หรือถูกลอบทำร้ายร่างกาย)

ออมเงินปีละ	1,200 บาท	ทุนประกันภัย	50,000 บาท
-------------	-----------	--------------	------------

ออมเงินปีละ	6,000 บาท	ทุนประกันภัย	70,000 บาท
-------------	-----------	--------------	------------

ออมเงินปีละ	12,000 บาท	ทุนประกันภัย	100,000 บาท
-------------	------------	--------------	-------------

ออมเงินปีที่ 2

1) กลุ่มโครงการเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ (ยกเว้นการเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุที่เกิดจากการขับขี่ หรือโดยสารรถจักรยานยนต์ หรือถูกฆาตกรรม หรือถูกลอบทำร้ายร่างกาย)

2) เงินรับขวัญบุตรแรกเกิด คนละ 500 บาท (ไม่เกิน 2 คน)

ออมเงินปีที่ 3

- 1) คຸ້ມครองการเสียชีวิตหรือทุพพลภาพถาวรด้วยอุบัติเหตุ
- 2) เพิ่มความคຸ້ມครองการเสียชีวิตหรือทุพพลภาพถาวรด้วยอุบัติเหตุที่เกิดจากการจับขี้ หรือโดยสารรถจักรยานยนต์ หรือถูกฆาตกรรม หรือถูกลอบทำร้ายร่างกาย
- 3) เงินรับขวัญบุตรแรกเกิด คนละ 500 บาท (ไม่เกิน 2 คน)
- 4) เงินช่วยเหลืองานศพ กรณีเสียชีวิตด้วยโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น นับจากวันที่เริ่มคຸ້ມครองแล้ว 90 วัน ตามรูปแบบเงินออม

- ออมเงินปีละ 1,200 บาท	เงินช่วยเหลืองานศพ	5,000 บาท
- ออมเงินปีละ 6,000 บาท	เงินช่วยเหลืองานศพ	7,000 บาท
- ออมเงินปีละ 12,000 บาท	เงินช่วยเหลืองานศพ	10,000 บาท

ออมเงินปีที่ 4

- 1) คຸ້ມครองการเสียชีวิตหรือทุพพลภาพถาวรด้วยอุบัติเหตุ
- 2) เพิ่มความคຸ້ມครองการเสียชีวิตหรือทุพพลภาพถาวรด้วยอุบัติเหตุที่เกิดจากการจับขี้ หรือโดยสารรถจักรยานยนต์ หรือถูกฆาตกรรม หรือถูกลอบทำร้ายร่างกาย
- 3) เงินรับขวัญบุตรแรกเกิด คนละ 500 บาท (ไม่เกิน 2 คน)
- 4) เงินช่วยเหลืองานศพ กรณีเสียชีวิตด้วยโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น นับจากวันที่เริ่มคຸ້ມครองแล้ว 90 วัน ตามรูปแบบเงินออม
- 5) ได้รับเงินชดเชยกรณีเกิดอุบัติเหตุ และเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลวันละ 100 บาท ไม่เกิน 2 วัน/ 4 วัน/ 8 วัน ต่อปี ตามรูปแบบเงินออม

ออมเงินปีที่ 5

- 1) คຸ້ມครองเหมือนปีที่ 4 ทุกประการ
- 2) ใช้เงินออมเป็นหลักประกันขอเงินกู้จาก ธ.ก.ส.ได้ไม่เกินร้อยละ 30

3. หุ้่นสหกรณ์

หุ้่นสหกรณ์ หมายถึง หลักทรัพย์ที่แสดงความเป็นเจ้าของส่วนหนึ่งในสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. โดยเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (สกต.) จะต้องเสียค่าหุ้่น ทุกปี ๆ ละ 200 บาท เพื่อนำไปใช้เป็นทุนเรือนหุ้่นในการดำเนินงานของ สกต. หากสิ้นปี

สกต. มีผลกำไรจากการดำเนินงานจะปันผลคืนให้กับสมาชิก เงินค่าหุ้นนี้เปรียบเสมือนเงินฝากระยะยาว คือ เมื่อใดที่สมาชิกลาออกจากการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. สามารถขอลาออกจาก สกต. เพื่อรับค่าหุ้นคืนได้

4. สลากออมทรัพย์

สลากออมทรัพย์ หมายถึง การออมทรัพย์รูปแบบหนึ่ง โดยการฝากเงินกับธนาคาร ได้รับดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนด พร้อมได้รับสิทธิลุ้นรางวัลต่างๆ คล้ายกับการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลโดยมีส่วนที่แตกต่างกัน คือ แม้ผู้ฝากเงินไม่ถูกรางวัลแต่ยังคงได้รับเงินต้นคืนเต็มจำนวน พร้อมดอกเบี้ยเมื่อฝากครบตามกำหนดเวลา ซึ่งทั้งดอกเบี้ย และเงินรางวัลที่ได้จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี อาทิ สลากออมทรัพย์ทวีสิน ชุด ขวัญข้าว 2 มีดังนี้

รายละเอียดสลากออมทรัพย์ทวีสิน ชุด ขวัญข้าว 2

1) หลักเกณฑ์การรับฝากเงิน

- รับฝากเป็นหน่วย ๆ ละ 500 บาท
- ลูกค้าผู้ฝาก สทส.ชุดกล้วยไม้ไทย เริ่มรับฝากวันที่ 20 มิถุนายน 2554
- ลูกค้ารายใหม่ เริ่มรับฝากวันที่ 1 กรกฎาคม 2554

2) การออกรางวัล

- ออกรางวัลในวันที่ 16 ของทุกเดือน 3 ปี รวม 36 ครั้ง
- ออกรางวัลครั้งแรกวันที่ 16 กันยายน 2554
- และครั้งสุดท้ายวันที่ 16 สิงหาคม 2557
- ดำเนินการออกรางวัลโดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

3) ดอกเบี้ยเงินฝาก

- ฝากครบกำหนดได้ดอกเบี้ยหน่วยละ 22.50 บาท รวมคืนต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยหน่วยละ 522.50 บาท

4) การประกาศผลรางวัล

- ถ่ายทอดทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คลื่นความถี่ AM 891 กิโลเฮิร์ตซ์

ช่วงเวลา 09.30 น. ถึง 11.00 น

- ประกาศผลรางวัลทาง Internet (<http://www.baac.or.th>)
- ขอรับใบแจ้งผลการออกรางวัลได้ที่ ธ.ก.ส. ทุกสาขา
- ประกาศผลรางวัลทางหนังสือพิมพ์

5) การรับรางวัล การโอนกรรมสิทธิ์ และการถอนคืนเงินฝาก

- หากผู้ฝากมีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ธนาคารจะโอนเงินรางวัล คืนเงิน และดอกเบี้ย เมื่อครบกำหนดเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของผู้ฝาก

- ครบกำหนดคืนเงินฝากวันที่ 20 สิงหาคม 2557
- ต้องฝากอย่างน้อย 3 เดือนจึงจะถอนคืนได้ แต่ธนาคารจะไม่จ่ายดอกเบี้ย
- การโอนกรรมสิทธิ์ ผู้ฝากต้องมาดำเนินการด้วยตนเองที่ธนาคาร

6) สิทธิประโยชน์ที่ได้รับ

- มีสิทธิถูกรางวัล 36 ครั้งตลอดระยะเวลาการฝาก นับตั้งแต่ออกรางวัลครั้งแรก รางวัลและเงินรางวัล มีดังนี้

รางวัลที่ 1 (เสี่ยงหมวด) มี 1 รางวัล ๆ ละ	20,000,000 บาท
รางวัลที่ 1 ต่างหมวด มี 5 รางวัล ๆ ละ	500,000 บาท
รางวัลที่ 2 หมุน 3 ครั้ง มี 18 รางวัล ๆ ละ	200,000 บาท
รางวัลที่ 3 หมุน 10 ครั้ง มี 60 รางวัล ๆ ละ	50,000 บาท
รางวัลที่ 4 หมุน 20 ครั้ง มี 120 รางวัล ๆ ละ	20,000 บาท
รางวัลที่ 5 หมุน 100 ครั้ง มี 600 รางวัล ๆ ละ	10,000 บาท
รางวัลเลขท้าย 3 ตัว หมุน 2 ครั้ง มี 120,000 รางวัล ๆ ละ	200 บาท
รวมทั้งสิ้น 120,804 รางวัล เป็นเงินรางวัลงวดละ	61,500,000 บาท

- เงินรางวัลได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับบุคคลทั่วไป
- ดอกเบี้ยเงินฝาก ได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับบุคคลทั่วไปซึ่งเป็นผู้ทรงคนแรก
- ใช้เป็นหลักประกันกู้เงิน ธ.ก.ส. ได้ ณ สาขาที่ฝาก
- ใช้เป็นหลักประกันในการออกหนังสือค้ำประกันจาก ธ.ก.ส. (Bank Guarantee)
- ใช้เป็นหลักประกันของ และประกันสัญญาในงานจัดซื้อจัดจ้างของ ธ.ก.ส.
- ใช้ประกันผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนของตำรวจและอัยการ/ประกันตัวจำเลยในชั้นศาล

5. ฝากแบบประจำ

ฝากแบบประจำ หมายถึง การนำเงินจำนวนหนึ่งไปฝากไว้กับธนาคารโดยกำหนดระยะเวลาการฝากไว้แน่นอน ได้แก่ 3 เดือน 6 เดือน 12 เดือน 36 เดือน 48 เดือน และ 60 เดือน เป็นต้น กำหนดจ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก เมื่อสิ้นระยะเวลาการฝาก โดยได้รับอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกันไปตามระยะเวลาการฝาก สำหรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทนี้จะสูงกว่าเงินฝากประเภทอื่น และจะถูกหักภาษีเงินฝาก ณ ที่จ่ายตามอัตราที่กฎหมายกำหนด ธนาคารจะออกสมุดคู่ฝากหรือใบรับฝากเงินประจำให้กับลูกค้าเพื่อบันทึกรายการฝากถอนและโอน จำนวนเงินฝากเปิดบัญชี และจำนวนเงินฝากทุกครั้ง ต้องไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท จึงเหมาะสำหรับผู้ที่มีเงินเหลือจ่ายในชีวิตประจำวันและต้องการออมเป็นเงินก้อน โดยลูกค้าทั่วไปของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะได้รับอัตราดอกเบี้ย ดังแสดงในตารางที่ 3

เงื่อนไขการจ่ายดอกเบี้ย

- 1.) เงินฝากประจำที่มีระยะเวลาฝากไม่ถึง 3 เดือน ธนาคารจะไม่จ่ายดอกเบี้ยให้
- 2.) เงินฝากประจำซึ่งฝากมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ถ้าถอนก่อนครบกำหนดจะจ่ายดอกเบี้ยให้ตามระยะเวลาที่ฝากจริง ในอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ตามประเภทผู้ฝาก
- 3.) ธนาคารอาจพิจารณาจ่ายอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มมากกว่าที่ประกาศไว้ให้แก่ลูกค้าเป็นรายกรณี โดยต้องได้รับอนุมัติจากผู้รับมอบอำนาจของธนาคาร
- 4.) ธนาคารขอสงวนสิทธิในการพิจารณาเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขและหรืออัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่กำหนดตามความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจการเงินและธุรกรรมในแต่ละขณะได้

ตารางที่ 3 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ณ 21 กรกฎาคม 2554

ประเภทเงินฝาก	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ)
1. ประจำ 3 เดือน	
วงเงินน้อยกว่า 5 ล้านบาท	1.75
วงเงินตั้งแต่ 5 ล้าน แต่ไม่ถึง 50 ล้านบาท	1.85
วงเงินตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป	1.95
2. ประจำ 6 เดือน	2.35
3. ประจำ 12 เดือน	
วงเงินน้อยกว่า 5 ล้านบาท	2.50
วงเงินตั้งแต่ 5 ล้านบาท แต่ไม่ถึง 50 ล้านบาท	2.75
วงเงินตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป	3.00
4. ประจำ 24 เดือน	3.20
5. ประจำ 36 เดือน	3.35
6. ประจำ 48 เดือน	3.35
7. ประจำ 60 เดือน	3.35

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2554)

บทที่ 5

ผลและวิจารณ์

การศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร ลูกค้านาคาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งผลของการวิเคราะห์ที่ได้ออกเป็น พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

จากตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ 60 มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และร้อยละ 40 ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ซึ่งสามารถแยกวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การวางแผนชีวิต การวางแผนทางการเงิน และการวางแผนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

1.1 การวางแผนชีวิต

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการวางแผนชีวิตมีส่วนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการวางแผนชีวิต ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวางแผนชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

การวางแผนชีวิต	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ					
	ไม่มี		มี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
มีการวางแผนชีวิต	102	30.40	234	69.60	336	100.00
ไม่มีการวางแผนชีวิต	58	90.60	6	9.40	64	100.00
รวม	160	40.00	240	60.00	400	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2 การวางแผนทางการเงิน และการวางแผนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการวางแผนทางการเงินมีส่วนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการวางแผนทางการเงิน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การวางแผนทางการเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

การวางแผนทางการเงิน	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ					
	ไม่มี		มี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
มีการวางแผนทางการเงิน	41	16.30	210	83.70	251	100.00
ไม่มีการวางแผนทางการเงิน	119	79.90	30	20.10	149	100.00
รวม	160	40.00	240	60.00	400	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการคิด และวางแผนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีส่วนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการคิด และวางแผนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวางแผนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

การวางแผนการออมเงินเพื่อการ ดำรงชีพยามชราภาพ	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ					
	ไม่มี		มี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
ยังไม่ได้คิดและยังไม่มีวางแผน	105	62.90	62	37.10	167	100.00
คิดและวางแผนบ้างแล้ว	55	27.10	148	72.90	203	100.00
คิดและวางแผนอย่างชัดเจน	-	-	30	100.00	30	100.00
รวม	160	40.00	240	60.00	400	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

2. ความพอเพียงของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

เมื่อให้หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพประเมินความพอเพียงของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ 67.10 ประเมินว่าการออมที่มีอยู่พอเพียงต่อการดำรงชีพยามชราภาพ แต่ร้อยละ 32.90 ประเมินว่าการออมที่มีอยู่ไม่พอเพียงต่อการดำรงชีพยามชราภาพ และไม่ทราบว่าการออมที่มีอยู่พอเพียงต่อการดำรงชีพยามชราภาพหรือไม่ ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความพอเพียงของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

ความพอเพียงของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พอเพียง	161	67.10
ไม่พอเพียง	49	20.40
ไม่ทราบ	30	12.50
รวม	240	100.00

หมายเหตุ: เฉพาะหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

ที่มา: จากการสำรวจ

3. ลักษณะการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น

ในส่วนนี้จะศึกษาว่าหากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี จะเพิ่มการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพหรือไม่ ผลการศึกษา พบว่า ร้อยละ 84.60 มีการแบ่งออมเงินบางส่วนเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น และร้อยละ 13.70 มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเท่าเดิม ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ลักษณะการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น

การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เท่าเดิม	33	13.70
เพิ่มขึ้นบางส่วนของรายได้ที่เพิ่มขึ้น	203	84.60
เพิ่มขึ้นทั้งหมดของรายได้ที่เพิ่มขึ้น	4	1.70
รวม	240	100.00

หมายเหตุ: เฉพาะหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ
ที่มา: จากการสำรวจ

4. รูปแบบการออมแบบภาระผูกพันระยะยาวที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรู้จัก

รูปแบบการออมแบบภาระผูกพันระยะยาว หรือการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรู้จัก พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่รู้จักกองทุนทวิสุข บัญชีเงินฝากประจำระยะยาว สลากออมทรัพย์ ประกันสังคมกรณีชราภาพ กองทุนบำเหน็จบำนาญ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หุ้นสหกรณ์ พันธบัตรรัฐบาลระยะยาว กองทุนรวมหุ้นระยะยาว กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ มีสัดส่วนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่า ในขณะที่มีเพียงการออมรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เท่านั้นที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีสัดส่วนการรู้จักมากกว่า นอกจากนี้ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ไม่รู้จักรูปแบบการประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 รูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรู้จัก

รูปแบบการออม เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ					
	ไม่มี		มี		รวม	
	รู้จัก (คน)	ร้อยละ	รู้จัก (คน)	ร้อยละ	รู้จัก (คน)	ร้อยละ
กองทุนทวิสุข	35	16.20	181	83.80	216	100.00
บัญชีเงินฝากประจำระยะยาว	46	28.70	114	71.30	160	100.00
สลากออมทรัพย์	29	20.30	114	79.70	143	100.00
ประกันสังคมกรณีชราภาพ	24	31.20	53	68.80	77	100.00
ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	26	53.10	23	46.90	49	100.00
กองทุนบำเหน็จบำนาญ	14	48.30	15	51.70	29	100.00
กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ	9	40.90	13	59.10	22	100.00
หุ้นสหกรณ์	3	15.80	16	84.20	19	100.00
พันธบัตรรัฐบาลระยะยาว	1	7.10	13	92.90	14	100.00
กองทุนรวมหุ้นระยะยาว	4	33.30	8	66.70	12	100.00
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	1	8.30	11	91.70	12	100.00
ประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ	-	-	11	100.00	11	100.00
รวม	192	25.10	572	74.90	764	100.00

หมายเหตุ: สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา: จากการสำรวจ

5. รูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

จากการศึกษารูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพส่วนใหญ่ นิยมการออมแบบผูกพันระยะยาวในรูปของกองทุนทวิสุข คิดเป็นร้อยละ 48.70 รองลงมา ได้แก่ สลากออมทรัพย์ (ร้อยละ 30.20) นอกจากนี้ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพในรูปแบบอื่น ได้แก่ หุ้นสหกรณ์ (ร้อยละ 7.10) บัญชีเงินฝากประจำระยะยาว (ร้อยละ 7.10) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (ร้อยละ 6) และประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ (ร้อยละ 0.90) ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 รูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

รูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กองทุนทวิสุข	171	48.70
หุ้นสหกรณ์	25	7.10
สลากออมทรัพย์	106	30.20
บัญชีเงินฝากประจำระยะยาว	25	7.10
ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	21	6.00
ประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ	3	0.90
รวม	351	100.00

หมายเหตุ: เฉพาะหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และเลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ
ที่มา: จากการสำรวจ

6. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ จากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า ปัจจัยที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมแบบภาระผูกพันระยะยาว หรือการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากที่สุด คือ ให้ผลตอบแทนสูง รองลงมา ได้แก่ ความสะดวกในการใช้บริการ พนักงานให้การแนะนำ และดูแลเป็นอย่างดี การจ่ายภาระผูกพันที่ได้รับเงินต้นคืนแน่นอนไม่สูญหาย และจ่ายผลตอบแทนเป็นเงินก้อนครั้งเดียว ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออม เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ให้ผลตอบแทนสูง	165	68.80
ความสะดวกในการใช้บริการ	28	11.70
พนักงานให้การแนะนำ และดูแลเป็นอย่างดี	17	7.10
การจ่ายภาระผูกพันที่ได้รับเงินต้นคืนแน่นอนไม่สูญหาย	10	4.20
จ่ายผลตอบแทนเป็นเงินก้อนครั้งเดียว	7	2.90
สามารถถอนเงินต้นคืนได้ก่อนกำหนดเต็มจำนวน	5	2.10
สามารถเลือกจ่ายภาระผูกพันได้แบบรายเดือน	3	1.20
ระยะเวลาการได้รับเงินต้นคืนและผลตอบแทนสั้น	2	0.80
การโอนกรรมสิทธิ์ เปลี่ยนมือ ทำได้ง่าย	1	0.40
จ่ายผลตอบแทนสม่ำเสมอเป็นงวด	1	0.40
ได้รับสวัสดิการ	1	0.40
รวม	240	100.00

หมายเหตุ: เฉพาะหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

ที่มา: จากการสำรวจ

7. การปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

จากการศึกษาการปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ จากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมได้บ้างเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 78.30 ไม่เคยปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมได้เลย คิดเป็นร้อยละ 12.90 และสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมได้เสมอ คิดเป็นร้อยละ 8.80 ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

การปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติตามเงื่อนไขได้เลย	31	12.90
ปฏิบัติตามเงื่อนไขได้บ้างเป็นบางครั้ง	188	78.30
ปฏิบัติตามเงื่อนไขได้เสมอ	21	8.80
รวม	240	100.00

หมายเหตุ: เฉพาะหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

ที่มา: จากการสำรวจ

8. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

จากการศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จากสื่อต่างๆ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารการออมผ่านทางแผ่นพับ คิดเป็นร้อยละ 29.80 รองลงมา ได้แก่ ป้ายโฆษณา (ร้อยละ 28.50) ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพผ่านทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 21.30 และ เพื่อนบ้าน (ร้อยละ 21.30) ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออม เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ			
	ไม่มี		มี	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สื่อต่างๆ				
หนังสือพิมพ์	6	2.70	6	1.80
วิทยุ	17	7.60	11	3.40
แผ่นพับ	32	14.20	97	29.80
ป้ายโฆษณา	23	10.20	93	28.50
โทรทัศน์	48	21.30	25	7.70
บุคคล				
ตัวแทน	4	1.80	14	4.30
พนักงานธนาคาร	9	4.00	6	1.80
ญาติ	38	16.90	39	12.00
เพื่อนบ้าน	48	21.30	35	10.70
รวม	225	100.00	326	100.00

หมายเหตุ: เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ

ที่มา: จากการสำรวจ

9. ความรู้ทางการเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

การศึกษานี้วัดความรู้ทางการเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จากการถามคำถามความรู้ทางการเงิน เรื่อง การคำนวณอัตราดอกเบี้ย ผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อ และการคำนวณผลตอบแทนของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ดังแสดงในตารางที่ 14

เมื่อพิจารณาคำถามเกี่ยวกับการคำนวณอัตราดอกเบี้ย พบว่า ร้อยละ 19.20 ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรตอบถูก โดยหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

มีสัดส่วนการตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 15.00 มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (ร้อยละ 4.20)

เมื่อพิจารณาคำถามเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อ พบว่า ร้อยละ 10.80 ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรตอบถูก โดยหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีสัดส่วนการตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 9.80 มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (ร้อยละ 1.00)

เมื่อพิจารณาคำถามเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลตอบแทนของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า ร้อยละ 73.00 ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรตอบถูก โดยหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีสัดส่วนการตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 51.80 มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (ร้อยละ 21.20)

เมื่อพิจารณาคำถามเกี่ยวกับการคำนวณอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก พบว่า ร้อยละ 16.00 ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรตอบถูก โดยครัวเรือนที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีสัดส่วนการตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 8.80 ใกล้เคียงกับหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (ร้อยละ 7.20) แสดงให้เห็นว่า ในกรณีที่สถาบันการเงินไม่ได้นำเสนออัตราดอกเบี้ย หรือผลตอบแทนอย่างตรงไปตรงมา หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจะไม่สามารถคำนวณอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และผลตอบแทนย้อนกลับได้ เป็นผลให้ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ว่าเงินออมแบบภาระผูกพันระยะยาวประเภทใดให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า

ตารางที่ 14 ความรู้ทางการเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

ข้อคำถาม			การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ		
			ไม่มี	มี	รวม
1. หากท่านกู้เงิน 10,000 บาท เจ้าหนี้กำหนดให้ท่านจ่ายดอกเบี้ย 1,000 บาทต่อเดือน ท่านทราบหรือไม่ว่า เจ้าหนี้คิดดอกเบี้ยท่านร้อยละเท่าใดต่อปี	ตอบถูก	จำนวน	17	60	77
		(ร้อยละ)	(4.20)	(15.00)	(19.20)
	ตอบผิด	จำนวน	143	180	323
		(ร้อยละ)	(35.80)	(45.00)	(80.80)
	รวม	จำนวน	160	240	400
		(ร้อยละ)	(40.00)	(60.00)	(100.00)
2. ท่านทราบหรือไม่ว่า อัตราเงินเพื่อส่งผลกระทบอย่างไรต่อมูลค่าเงินออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของท่านในอนาคต	ตอบถูก	จำนวน	4	39	43
		(ร้อยละ)	(1.00)	(9.80)	(10.80)
	ตอบผิด	จำนวน	156	201	357
		(ร้อยละ)	(39.00)	(50.20)	(89.20)
	รวม	จำนวน	160	240	400
		(ร้อยละ)	(40.00)	(60.00)	(100.00)
3. เงินฝากระยะยาวประเภทใดให้ผลตอบแทนต่ำที่สุด	ตอบถูก	จำนวน	85	207	292
		(ร้อยละ)	(21.20)	(51.80)	(73.00)
	ตอบผิด	จำนวน	75	33	108
		(ร้อยละ)	(18.80)	(8.20)	(27.00)
	รวม	จำนวน	160	240	400
		(ร้อยละ)	(40.00)	(60.00)	(100.00)
4. สลากออมทรัพย์ทวีสินราคาหน่วยละ 500 บาท เมื่อฝากครบ 3 ปี จะได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหน่วยละ 18.75 บาท ท่านทราบหรือไม่ว่า สลากออมทรัพย์ให้อัตราดอกเบี้ยร้อยละเท่าไรต่อปี	ตอบถูก	จำนวน	29	35	64
		(ร้อยละ)	(7.20)	(8.80)	(16.00)
	ตอบผิด	จำนวน	131	205	336
		(ร้อยละ)	(32.80)	(51.20)	(84.00)
	รวม	จำนวน	160	240	400
		(ร้อยละ)	(40.00)	(60.00)	(100.00)

ที่มา: จากการสำรวจ

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเพศชายที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ คิดเป็นร้อยละ 59.70 ใกล้เคียงกับสัดส่วนหัวหน้าครัวเรือนเพศหญิงที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (ร้อยละ 60.50) ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 เพศของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

เพศ	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ					
	ไม่มี		มี		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	94	40.30	139	59.70	233	100.00
หญิง	66	39.50	101	60.50	167	100.00
รวม	160	40.00	240	60.00	400	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

2. อายุ สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับสวัสดิการสังคม

จากการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร มีอายุมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 52.82 ปี ทั้งนี้เมื่อจำแนกตามการมีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 52.10 ปี น้อยกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ซึ่งมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 53.91 ปี ดังแสดงในตารางที่ 16

ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 คน มากกว่าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ซึ่งมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 คน

ด้านสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 0.25 น้อยกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ซึ่งมีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 0.28 แสดงให้เห็นถึงค่าใช้จ่ายในการดูแล ที่ต้องแบ่งปันจากผู้ที่มีรายได้ในครัวเรือนสู่ผู้ที่ไม่มียาได้ในครัวเรือน ซึ่งครัวเรือนที่มีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงส่งผลให้ความสามารถในการออมลดลง

ด้านสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่มีบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่มีบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน

ด้านสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 0.23 น้อยกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ซึ่งมีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 0.26

ตารางที่ 16 อายุ สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และ สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับสวัสดิการสังคม

รายการ	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ		
	ไม่มี	มี	รวม
อายุ (ปี)	53.91	52.10	52.82
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)	3.28	3.68	3.52
สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อ			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.28	0.25	0.26
สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่มีบัตรประกัน			
สุขภาพถ้วนหน้าต่อจำนวนสมาชิกใน			
ครัวเรือน	0.88	0.88	0.88
สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพ			
คนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.26	0.23	0.24
ที่มา: จากการสำรวจ			

3. สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีสถานภาพสมรส โสด หม้าย และแยกกันอยู่ มีสัดส่วนของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่อยู่ด้วยกันแต่ไม่ได้สมรส และหย่า ดังแสดงในตารางที่ 17

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงสุดตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป มีสัดส่วนของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการศึกษา (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

รายการ	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ					
	ไม่มี		มี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
สถานภาพสมรส						
สมรส	126	38.40	202	61.60	328	100.00
อยู่ด้วยกันแต่ไม่ได้สมรส	8	72.70	3	27.30	11	100.00
โสด	9	34.60	17	65.40	26	100.00
หย่า	2	100.00	-	-	2	100.00
แยกกันอยู่	1	25.00	3	75.00	4	100.00
หม้าย	14	48.30	15	51.70	29	100.00
รวม	160	40.00	240	60.00	400	100.00
ระดับการศึกษาสูงสุด						100.00
ไม่ได้รับการศึกษา	12	100.00	-	-	12	100.00
ประถมศึกษา	125	38.70	198	61.30	323	100.00
มัธยมศึกษา	21	36.80	36	63.20	57	100.00
ตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไป	2	25.00	6	75.00	8	100.00
รวม	160	40.00	240	60.00	400	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

4. รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่ายได้จริง ค่าใช้จ่ายครัวเรือน ความสามารถในการออมเงิน และสัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพ

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่ายได้จริงมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนน้อยกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

การศึกษานี้ประเมินความสามารถในการออมเงิน โดยการคำนวณความสามารถในการออมเงิน จากส่วนต่างระหว่างรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่ายได้จริง และค่าใช้จ่ายครัวเรือน พบว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีความสามารถในการออมเงินมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

การศึกษานี้ประเมินความเพียงพอของค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ โดยคำนวณสัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีสัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่ายได้จริง ค่าใช้จ่ายครัวเรือน ความสามารถในการออมเงิน และสัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

รายการ	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ		
	ไม่มี	มี	รวม
รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่ายได้จริง (บาท/ปี)	256,792.75	332,420.33	302,169.30
ค่าใช้จ่ายครัวเรือน (บาท/ปี)	158,483.70	127,844.17	140,099.98
ความสามารถในการออมเงิน (บาท/ปี)	98,309.05	204,576.17	162,069.32
สัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพ	7.61	8.13	7.92
ที่มา: จากการสำรวจ			

5. ประสิทธิภาพในการทำนา และขนาดฟาร์มของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีประสิทธิภาพในการทำนา และมีขนาดฟาร์มมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ประสิทธิภาพในการทำนา และขนาดฟาร์มของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

รายการ	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ		
	ไม่มี	มี	รวม
ประสิทธิภาพในการทำนา (ปี)	18.26	23.80	21.58
ขนาดฟาร์ม (ไร่)	33.67	44.27	40.03

ที่มา: จากการสำรวจ

6. วัตถุประสงค์การออมเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการออมเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย เกิดอุบัติเหตุ และภัยพิบัติ คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมา ได้แก่ เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ (ร้อยละ 41.80) และ เพื่อเป็นเงินหมุนเวียนในครอบครัว (ร้อยละ 5) ทั้งนี้ เมื่อจำแนกตามการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า ทั้งหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มี และ ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของการออมเงิน 2 ลำดับแรกไม่แตกต่างกัน คือ เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย เกิดอุบัติเหตุ และภัยพิบัติ และเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ แต่แตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ลำดับที่ 3 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพเป็นลำดับที่ 3 ในขณะที่ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพให้ความสำคัญต่อการออมเพื่อเป็นเงินหมุนเวียนในครอบครัวเป็นลำดับที่ 3 ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 วัตถุประสงค์การออมเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

วัตถุประสงค์การออม	การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ					
	ไม่มี		มี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย เกิดอุบัติเหตุ และภัยพิบัติ	70	43.80	113	47.10	183	45.80
เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	66	41.30	101	42.10	167	41.80
เพื่อเป็นเงินหมุนเวียนในครอบครัว	13	8.10	7	2.90	20	5.00
เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุตรหลาน	4	2.50	5	2.10	9	2.20
เพื่อใช้เป็นเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพ	4	2.50	10	4.20	14	3.50
เพื่อเป็นมรดกให้แก่บุตรหลาน	-	-	1	0.40	1	0.20
เพื่อผลตอบแทน/ดอกเบี้ย/สวัสดิการ/เงินปันผล	1	0.60	-	-	1	0.20
เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์	2	1.20	1	0.40	3	0.80
อื่นๆ (เพื่อชำระหนี้สิน)	-	-	2	0.80	2	0.50
รวม	160	100.00	240	100.00	400	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และทดสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ได้นำตัวแปรปัจจัยด้านต่างๆ มาหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรควรมีค่าต่ำ มีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 หากตัวแปรอิสระมีค่าสหสัมพันธ์กันสูงมากจะทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยมีความแม่นยำ และมีเสถียรภาพลดลง (ไม่ควรมีค่าสหสัมพันธ์เกิน 0.80) แต่จากการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ ดังแสดงในตารางที่ 21

ผลการประมาณการแบบจำลองการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ด้วยแบบจำลอง
Logit แสดงได้ตามตารางที่ 22

ตารางที่ 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

	Q	AGE	AGE ²	DEP_RATIO	LIFE_PLAN	FINANCIAL_ PLAN	FINANCIAL_ KNOW	SAVE	EXP_AGE	SSW	SUFF_RATE
Q	1.000000										
AGE	-0.079867	1.000000									
AGE ²	-0.086644	0.990793	1.000000								
DEP_RATIO	-0.075878	-0.105294	-0.098998	1.000000							
LIFE_PLAN	0.451003	-0.128931	-0.121598	0.034260	1.000000						
FINANCIAL_PLAN	0.626976	-0.286541	-0.286827	0.027342	0.538243	1.000000					
FINANCIAL_KNOW	0.503307	-0.176078	-0.185473	0.018678	0.352531	0.381937	1.000000				
SAVE	0.296273	-0.061111	-0.078280	0.035995	0.099269	0.269003	0.379968	1.000000			
EXP_AGE	0.213166	0.026025	0.045989	-0.190124	0.312909	0.073913	-0.084759	-0.181018	1.000000		
SSW	-0.049653	0.612956	0.643694	-0.012333	-0.078833	-0.237273	-0.173857	-0.131844	0.140783	1.000000	
SUFF_RATE	0.028925	-0.060200	-0.060371	0.016394	-0.010761	0.106675	0.065308	0.103345	-0.099508	-0.076411	1.000000

ที่มา: จากการคำนวณ

แบบจำลองที่ 1 ประกอบด้วยปัจจัย ได้แก่ อายุ อายุยกกำลังสอง สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การวางแผนชีวิต การวางแผนทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ความสามารถในการออมเงิน การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพ จากการประมาณการ พบว่า แบบจำลองที่ 1 มีค่า McFadden R-squared เท่ากับ 0.547598 และสามารถจำแนกหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพได้ร้อยละ 89.00 โดย ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ได้แก่ การวางแผนทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การวางแผนชีวิต การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ และความสามารถในการออมเงิน

แบบจำลองที่ 2 และ แบบจำลองที่ 3 ประมาณการแบบจำลองโดยแยกปัจจัยด้านการวางแผนชีวิต และการวางแผนทางการเงิน เนื่องจากมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.538243 จากการประมาณการ โดยแบบจำลองที่ 2 ได้ทำการตัดปัจจัยด้านการวางแผนชีวิตออกจากแบบจำลอง จากการประมาณการ พบว่า แบบจำลองที่ 2 มีค่า McFadden R-squared เท่ากับ 0.536530 และสามารถจำแนกหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพได้ร้อยละ 88.00 โดย ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ได้แก่ การวางแผนทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ และ ความสามารถในการออมเงิน

แบบจำลองที่ 3 เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการวางแผนชีวิต โดยตัดปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงินออกจากแบบจำลอง จากการประมาณการ พบว่า แบบจำลองที่ 3 มีค่า McFadden R-squared เท่ากับ 0.421771 และสามารถจำแนกหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพได้ร้อยละ 83.25 โดย ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ได้แก่ การวางแผนชีวิต ความรู้ทางการเงิน การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ และ ความสามารถในการออมเงิน

แบบจำลองที่ 4 เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงิน โดยการตัดปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินออกจากแบบจำลอง เนื่องจากมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.381937 พบว่า แบบจำลองที่ 4 มีค่า McFadden R-squared เท่ากับ 0.416853 และสามารถจำแนกหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพได้ร้อยละ 85.00 โดยปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ได้แก่ การวางแผนชีวิต การวางแผนทางการเงิน การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ และ ความสามารถในการออมเงิน

เมื่อพิจารณาแบบจำลองทั้ง 4 พบว่า แบบจำลองที่ 1 เป็นแบบจำลองที่ดีที่สุด กล่าวคือแบบจำลองนี้สามารถอธิบายการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพได้ดี โดยมีค่า McFadden R-squared เท่ากับ 0.547598 และสามารถจำแนกหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพได้ร้อยละ 89.00 ดังแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 การประมาณการแบบจำลอง Logit

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์			
	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลอง ที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลอง ที่ 4
ค่าคงที่	-22.382580	-22.419220	-16.942150	-13.139800
อายุ	0.155259	0.167645	0.078562	0.153425
อายุ ²	-0.001355	-0.001451	-0.000816	-0.001345
สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน				
การวางแผนชีวิต	-1.842651*	-1.605029*	-1.261278	-1.160342
การวางแผนทางการเงิน	1.610721*	-	3.514116**	1.382397*
ความรู้ทางการเงิน	3.138292**	3.468140**	-	2.888860**
ความสามารถในการออมเงิน	2.466471**	2.270329**	2.457883**	-
การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่	0.0000032*	0.0000029*	0.0000054**	0.0000052**
สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับ เบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	0.111448**	0.127015**	0.075744**	0.067263**
สัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้ เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อน เลิกประกอบอาชีพ	1.919200*	1.755810*	1.073537	1.008793
LR statistic	0.008293	0.004221	0.024019	-0.006663
McFadden R-squared	294.8318	288.8728	227.0856	224.4376
Log Likelihood	0.547598	0.536530	0.421771	0.416853
% Correct Prediction	-121.7888	-124.7683	-155.6619	-156.9859

หมายเหตุ: * แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการคำนวณค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม พบว่า การวางแผนทางการเงิน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีการวางแผนทางการเงิน จะมีการวางแผนทางการเงินทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว เพื่อจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งชีวิต โดยเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีการวางแผนทางการเงิน จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.7429

ความรู้ทางการเงิน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีความรู้ทางการเงิน หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจะมีความรู้ความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงิน สามารถเลือกการออมที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย โดยเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.5839

สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อครัวเรือนเกษตรกรมีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.4543 อาจเป็นผลเนื่องจากครัวเรือนมีจำนวนคนชรา มาก ทำให้ครัวเรือนเกษตรกรจำเป็นต้องออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากขึ้น

สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงลบต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเมื่อครัวเรือนเกษตรกรมีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูง หรือหมายถึงมีสมาชิกครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ที่ต้องได้รับการแบ่งปันรายได้จากครัวเรือนเพื่อการบริโภคสูง หัวหน้าครัวเรือนจะต้องนำรายได้ส่วนหนึ่งไปเลี้ยงดูสมาชิกครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ ทำให้ครัวเรือนมีโอกาสนในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพลดลง โดยเมื่อครัวเรือนเกษตรกรมีสัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพิ่มขึ้น มีผลทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพลดลง 0.4362

การวางแผนชีวิต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการวางแผนชีวิต แสดงถึงพฤติกรรมการมองไปข้างหน้า และการวางแผนในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร โดยเมื่อหัวหน้าครัวเรือน เกษตรกรมีการวางแผนชีวิต มีผลทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เพิ่มขึ้น 0.3813

การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ หมายถึง อายุที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรคาดว่าจะมีชีวิต อยู่ ถือเป็นเครื่องชี้วัดความยืนยาวของชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำเป็นต้องมีการออมเงินเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการดำรงชีพยามชราภาพมากขึ้น หากคาดการณ์ว่าจะมี ช่วงชีวิตยาวนาน ดังนั้น เมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีการคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่เพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.0264

ความสามารถในการออมเงิน หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่าย ได้จริง และค่าใช้จ่ายครัวเรือน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถ หรือศักยภาพการออม ดังนั้น ความสามารถในการออมเงิน จึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการออมเพื่อการดำรงชีพยาม ชราภาพ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อหัวหน้าครัวเรือนมีความสามารถในการออมเงิน ได้เพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.0000008

เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบส่วนเพิ่ม จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อ การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากที่สุด คือ การวางแผนทางการเงิน รองลงมา ได้แก่ ความรู้ ทางการเงิน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การวางแผนชีวิต การ คาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ และความสามารถในการออมเงิน ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effects)^{1/}

ตัวแปร	ค่า Marginal Effects			
	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลอง ที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลอง ที่ 4
ค่าคงที่				
อายุ	0.0367529	0.0387120	0.0190287	0.0349569
อายุ ²	-0.0003208	-0.0003351	-0.0001976	-0.0003065
สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ ทำงานต่อจำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน	-0.4361917*	-0.3706276*	-0.3054977	-0.2643768
การวางแผนชีวิต	0.3812894*	-	0.8511638**	0.3149707*
การวางแผนทางการเงิน	0.7428955**	0.8008506**	-	0.6582091**
ความรู้ทางการเงิน	0.5838622**	0.5242563**	0.5953307**	-
ความสามารถในการออมเงิน	0.0000008*	0.0000007*	0.0000013**	0.0000012**
การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่	0.0263819**	0.0293299**	0.0183462**	0.0153255**
สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับ เบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน	0.4543124*	0.4054454*	0.2600244	0.2298473
สัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อ การดำรงชีพยามชราภาพ เปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อน เลิกประกอบอาชีพ	0.0019631	0.0009747	0.0058177	-0.0015181

หมายเหตุ: ^{1/} ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effects) ณ ค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ

* แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

งานศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมลูก้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมร้อยละ 40 ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ โดยหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมที่มีการวางแผนชีวิต การวางแผนทางการเงิน การคิดและการวางแผนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีสัดส่วนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีลักษณะดังกล่าว นอกจากนี้ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพร้อยละ 32.90 ประเมินว่าการออมที่มีอยู่ไม่พอเพียงต่อการดำรงชีพยามชราภาพ และไม่ทราบว่า การออมพอเพียงต่อการดำรงชีพยามชราภาพหรือไม่ โดยหากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี พบว่า ร้อยละ 84.60 จะมีการแบ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นบางส่วนออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมที่รู้จักรูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ได้แก่ กองทุนทวีสุข บัญชีเงินฝากประจำระยะยาว สลากออมทรัพย์ ประกันสังคมกรณีชราภาพ กองทุนบำเหน็จบำนาญ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หุ้นสหกรณ์ พันธบัตรรัฐบาลระยะยาว กองทุนรวมหุ้นระยะยาว กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ มีสัดส่วนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่า ในขณะที่ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมที่รู้จักรูปแบบการออมประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ มีสัดส่วนหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่า ด้านรูปแบบการออมของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมนิยมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพรูปแบบ กองทุนทวีสุข มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ สลากออมทรัพย์ โดยปัจจัยหลักที่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรรมให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ คือ ให้ผลตอบแทนสูง คิดเป็นร้อยละ 68.80 รองลงมา ได้แก่ ความสะดวกในการใช้บริการ พนักงานให้การแนะนำ และดูแลเป็นอย่างดี การจ่ายภาระผูกพันที่ได้รับเงินต้นคืนแน่นอนไม่สูญหาย และจ่าย

ผลตอบแทนเป็นเงินก้อนครั้งเดียว ด้านการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมได้บ้างเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 78.30

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพผ่านสื่อแผ่นพับ และป้ายโฆษณา นอกจากนี้พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีความรู้ทางการเงินจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อ ด้านลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมพบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีสถานภาพสมรส โสด หม้าย แยกกันอยู่ และมีระดับการศึกษาสูงสุดตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป มีสัดส่วนการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากกว่า นอกจากนี้พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมีอายุ สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายครัวเรือนน้อยกว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ แต่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้จ่ายได้จริง ความสามารถในการออมเงิน สัดส่วนรายจ่ายที่สามารถใช้ได้เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเปรียบเทียบกับรายได้สุดท้ายก่อนเลิกประกอบอาชีพ ประสบการณ์ในการทำนา และขนาดฟาร์มมากกว่า

ด้านวัตถุประสงค์การออมเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ทั้งหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มี และไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของการออมเงิน 2 ลำดับแรกคล้ายคลึงกัน คือ เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย เกิดอุบัติเหตุ และภัยพิบัติ และเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ แต่มีวัตถุประสงค์การออมลำดับที่ 3 แตกต่างกัน โดยหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพมากเป็นลำดับที่ 3 ในขณะที่ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพให้ความสำคัญต่อการออมเพื่อเป็นเงินหมุนเวียนในครอบครัวมากเป็นลำดับที่ 3

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เมื่อพิจารณาผลกระทบส่วนเพิ่ม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพมากที่สุด คือ การวางแผนทางการเงิน รองลงมา ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน สัดส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน สัดส่วนสมาชิกใน

ครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การวางแผนชีวิต การคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่ และความสามารถในการออมเงิน ตามลำดับ โดย พบว่า เมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีการวางแผนทางการเงิน จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.7429 เมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.5839 เมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.4543 เมื่อครัวเรือนเกษตรกรมีส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพิ่มขึ้น มีผลทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพลดลง 0.4362 เมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีการวางแผนชีวิต จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.3813 เมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีการคาดการณ์ช่วงอายุที่มีชีวิตอยู่เพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.0264 และเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีความสามารถในการออมเงินเพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นในการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเพิ่มขึ้น 0.0000008

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ควรส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน ความรู้ทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้เกี่ยวกับการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อ ให้แก่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

1.2 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ควรประชาสัมพันธ์โครงการกองทุนทวิสุข และสลากออมทรัพย์ เพิ่มขึ้น และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงโครงการกองทุนทวิสุข และสลากออมทรัพย์ได้ เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. รู้จักการออมรูปแบบกองทุนทวิสุข เพียงร้อยละ 54 เท่านั้น และรู้จักการออมรูปแบบสลากออมทรัพย์เพียงร้อยละ 35.80

1.3 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินเกี่ยวกับการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ โดยเฉพาะ กองทุนทวิสุข และสลากออมทรัพย์ ให้

เหมาะสมกับพฤติกรรมกรรมการออมของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีผลตอบแทนสูง มีความสะดวกในการใช้บริการ และมีพนักงานให้การแนะนำ และดูแลเป็นอย่างดี

1.4 รัฐบาลควรเพิ่มความสามารถในการออมเงิน โดยส่งเสริมเกี่ยวกับการเพิ่มรายได้สุทธิ การเกษตร ด้วยการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และการลดรายจ่ายการเกษตร อาทิ การลดการใช้ปุ๋ย และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และลดรายจ่ายฟุ่มเฟือยแก่เกษตรกร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการดำรงชีพ ขยายขนาดภาพเท่านั้น ไม่ได้ทำการศึกษถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประเภทการออมเพื่อการดำรงชีพขยายขนาดภาพ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประเภทการออมเพื่อการดำรงชีพขยายขนาดภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

2.2 จากการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพขยายขนาดภาพส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของการออมเพื่อการดำรงชีพขยายขนาดภาพได้บ้างเป็นบางครั้ง ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษปัจจัยที่ทำให้หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของการออมเพื่อการดำรงชีพขยายขนาดภาพได้

ข้อจำกัดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดทางด้านการให้ข้อมูลจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านเงินออม และทรัพย์สินที่มีอยู่ในปัจจุบัน รายได้จากการประกอบอาชีพ การเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร และค่าใช้จ่ายครัวเรือน เนื่องจากไม่มีการจดบันทึก และเป็นข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงหัวหน้าครัวเรือนเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อการกู้เงินจากธนาคารในภายหลัง

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- ชาลินี นัตรไชยสิทธิกุล. 2543. การวิเคราะห์การออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชลีรัตน์ คงเรือง และ ประภาสิต อินสุวรรณ. 2552. พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่กำหนดสัดส่วนการออมของครัวเรือน: กรณีศึกษา หมู่ที่ 7 ตำบลหารเทา อำเภอบางแพะ จังหวัดพัทลุง. ใน การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 19 ประจำปี 2552 (Online). <http://www.pt.tsu.ac.th/rdi/ConAll/POSTER19/P46.pdf>, 18 กรกฎาคม 2553.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. ม.ป.ป. คู่มือกองทุนทวิสุข. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
- _____. 2554. ประกาศธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เรื่อง อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก. 21 กรกฎาคม 2554.
- นพินดา หาญจริง. 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นันทกา นันทวิสัย. 2552. การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจวรรณ โตนวล. 2522. แบบจำลองพฤติกรรมในการบริโภคและการออมของเกษตรกรในบางภาคของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปัทมรัฐ ธรรมธิ. 2550. ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมหุ้นระยะยาวของลูกค้านักการไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาท่าแพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปิยนุช ตู่แก้ว. 2549. การศึกษารูปแบบการบริโภคและการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผานิดา ฉันทานุกฤษ. 2534. การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคและการออมของเกษตรกร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ปีการเพาะปลูก 2531/32. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พนม กิตติวง. 2543. พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พูนพิสมัย นามเทพ. 2550. ปัจจัยที่มีผลต่อการฝากเงินออมปลอดภาษีของลูกค้าธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มงคล เจริญ. 2536. พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคกลางของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

มณิศรี พันธุลาก. 2536. เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์: ทฤษฎีและนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อ้างถึง A. Ando and F. Modigliani. 1963. "The Life Cycle Hypothesis of Saving: Aggregate Implications and Tests". **American Economic Review** 53(1): 55 – 84.

- มธุวลี พินิจมนตรี. 2544. การวิเคราะห์การถดถอยข้อมูลการออมของครัวเรือนในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. การค้นคว้าแบบอิสระเชิง วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสถิติประยุกต์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2551. โครงการสร้างและขยายโอกาสในการเข้าถึง หลักประกันทางสังคมขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุ: เพื่อศึกษาวิจัยเรื่องการขยายกำหนด เกษียณอายุและการออมสำหรับวัยเกษียณอายุ.
- เยาวพร แซ่ตั้ง, ฉันทะ จันทะเสนา, และ สะอาด บรรเจิดฤทธิ์. 2552. พฤติกรรมการออมเงินเพื่อ รองรับการเกษียณอายุของบุคลากรในภาคเอกชน จังหวัดสระบุรี กรณีศึกษา บริษัท เอส ไอ แอล ที่ดินอุตสาหกรรม จำกัด. ใน วารสารบัณฑิตศึกษา (Online). <http://grad.vru.ac.th/download2/q-13.pdf>, 18 กรกฎาคม 2553.
- วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ. 2551. ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของ ผู้มีงานในประเทศไทย: การศึกษาจากข้อมูลการสำรวจในระดับจุลภาค (Online). http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~msompraw/Savings_NCE2009.pdf, 18 กรกฎาคม 2553.
- วีรวุฒิ มโนชัย. 2545. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝากเงินบัญชีประจำของลูกค้ำ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาลำพูน จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศราวุธ ศรีมหาจริยะพงษ์. 2548. การออมของลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาห้วยฉัตร ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ 3 ปี. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์. 2550. พฤติกรรมการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถาน ประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สนธยา นริศศิริกุล. 2535. การวิเคราะห์การออมภาคครัวเรือนไทย ปี พ.ศ. 2517 – 2533.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมชัย ฤชุพันธุ์ และ สุรัสวดี หุ่นพยนต์. 2548. โครงการศึกษาความเสี่ยงและความคุ้มครองทางสังคมสำหรับแรงงานนอกระบบในประเทศไทย “ทางเลือกสำหรับรูปแบบการออมและการออมเพื่อการเกษียณอายุ”. รายงานเสนอสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง. 17 ธันวาคม 2548. ม.ป.ท.

สมวิทย์ สารทัศนันทน์. 2521. การวิเคราะห์ลักษณะของการบริโภค การออม และการลงทุนของเกษตรกรในที่ราบภาคกลางตอนบนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2518 – 19. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2550. รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550 (Online). http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/survey/rep_older50.pdf, 12 สิงหาคม 2553.

_____. 2553. ผลการสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตร ปี 2551 (Online). http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/theme_6-2-2.html, 12 สิงหาคม 2553.

สำนักนโยบายการออมและการลงทุน. ม.ป.ป. การออมในประเทศตามราคาประจำปี จำแนกตามประเภทการออม พ.ศ. 2543 – 2547 (Online). <http://www.fpo.go.th/s-i/Data.php?DBIndex=mysql&Language=Thai.>, 12 สิงหาคม 2553.

สิทธิพงศ์ พรหมทอง. 2544. พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล. 2539. พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม. 2544. เศรษฐศาสตร์มหภาค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรนตร ชันชะวณะ. 2521. ปัญหาและพฤติกรรมในการผลิต การบริโภค การออม และการลงทุน
ของเกษตรกรที่ปลูกข้าวในเขตเศรษฐกิจที่ 11 ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรรถสิทธิ์ แสงดี. 2540. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเงินฝากของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์วิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อำนาจ มุกิดา. 2551. การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนใน
ชุมชนเมืองและชนบท. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Krejcie, R.V. and D.W. Morgan. 1970. "Determining Sample Size for Research Activities".
Education and Psychological Measurement. Vol. 30, No.3: 607 – 610.

Piyawattananon, N. 2008. **Retirement Savings Behavior of Thai Employees in Private
Limited Company.** Master of Science Independent Study in Finance, Thammasat
University.

ตารางผนวกที่ 1 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมครัวเรือนทั่วไป

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
สนธยา นริศศิริกุล (2535)	การวิเคราะห์การออมภาคครัวเรือนไทย ปีพ.ศ.2517 – 2533.	สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	Ordinary Least Square	ครัวเรือนในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก จากอาชีพต่างๆ จำนวนเท่าๆกัน	การออมภาคครัวเรือนไทย	- รายได้ต่อหัวจากแรงงาน (+) - อัตราดอกเบี้ยที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ทางการเงิน (-) - สินทรัพย์ถาวรสุทธิ (-)
มงคล เจริญ (2536)	พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคกลางของประเทศไทย	1) สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ 2) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต 3) แหล่งรายได้มีผลต่อการออม (Kaldor and Williamson) 4) ขนาดของครัวเรือนมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม 5) พื้นที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการออม 6) ระดับของรายได้มีผลต่อพฤติกรรมการออม	Ordinary Least Square	ข้อมูลสถิติจากโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2531	เงินออมของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	1. ภาคกลางทั้งหมด: รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (+) และขนาดครัวเรือน (-) 2. ภาคกลางไม่รวม กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก: รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (+) และขนาดครัวเรือน (-) 3. กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก: รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (+) ขนาดครัวเรือน (-) และการถือครองสินทรัพย์บ้านและที่ดิน (-)
ชารินี ฉัตรไชยสิทธิกุล (2543)	การวิเคราะห์การออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่	สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	Multiple Linear Regression	ครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่	การออมต่อเดือน	1. ครัวเรือนเขตเมืองและเขตชนบท: รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน (+) ขนาดของครัวเรือน (-) และจำนวนผู้พึ่งพิง (-)

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ชารินี นัครไชยสิทธิกุล (2543) (ต่อ)						2. ครั้วเรือนเขตเมือง: รายได้ของครั้วเรือนต่อเดือน (+) ขนาดของครั้วเรือน (-) จำนวนผู้พึ่งพิง (+) และระดับการศึกษาของหัวหน้าครั้วเรือน (-) 3. ครั้วเรือนชนบท: รายได้ของครั้วเรือนต่อเดือน (+) จำนวนผู้พึ่งพิง (-) และระดับการศึกษาของหัวหน้าครั้วเรือน (+)
พนม กิตติง (2543)	พฤติกรรมการออมของ ครั้วเรือนในเขตเทศบาล นครเชียงใหม่	สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	Multiple Regression Analysis	หัวหน้าครั้วเรือนใน เขตเทศบาลนคร เชียงใหม่	เงินออมของ ครั้วเรือนต่อ เดือน	รายได้ของครั้วเรือนต่อเดือน (+) และอายุของ หัวหน้าครั้วเรือน (+)
มธุวลี พินิจมนตรี (2544)	การวิเคราะห์การถดถอย ข้อมูลการออมของ ครั้วเรือนในเขต กรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล และภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	Multiple Linear Regression Analysis	ข้อมูลจากโครงการ สำรวจภาวะ เศรษฐกิจและสังคม ของครั้วเรือน ปี พ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2539	เงินออมของ ครั้วเรือนต่อ เดือน	กรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปี พ.ศ. 2537: รายได้ของครั้วเรือนต่อเดือน (+) มูลค่าทรัพย์สิน ทางการเงินของครั้วเรือน (+) หนี้สินของ ครั้วเรือน (+) จำนวนสมาชิกในครั้วเรือน (-) จำนวนผู้ที่กำลังศึกษาในครั้วเรือน (-) อัตราการ พึ่งพิงทางอายุในครั้วเรือน (+) สถานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครั้วเรือน [ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ ไม่ใช้การเกษตร (-) คนงานเกษตรและคนงาน ทั่วไป (+)]

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
มธุวลี พินิจมนตรี (2544) (ต่อ)						ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน [มัธยมศึกษา (-) อาชีวศึกษา (-)] การครอบครองทรัพย์สินประเภทบ้านและที่ดิน (-) และเขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน [เขตเมือง (-)] กรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปี พ.ศ. 2539: รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน (+) มูลค่าทรัพย์สินทางการเงินของครัวเรือน (+) หนี้สินของครัวเรือน (+) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (-) จำนวนผู้มีรายได้ในครัวเรือน (+) จำนวนผู้ที่กำลังศึกษาในครัวเรือน (-) อัตราการพึ่งพิงทางอายุในครัวเรือน (+) สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน [ผู้ปฏิบัติงานในขบวนการผลิต เสมียน พนักงานขาย และให้บริการ (+) คนงานเกษตร และคนงานทั่วไป (+)] ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน [อาชีวศึกษา (-) มัธยมศึกษา (-) ปริญญาตรี หรือสูงกว่า (-)] การครอบครองทรัพย์สินประเภทบ้านและที่ดิน (-) และเขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน [เขตเมือง (-)] ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปี พ.ศ. 2537: รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน (+) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (-) จำนวนผู้ที่กำลังศึกษาในครัวเรือน (-) อัตราการพึ่งพิงทางอายุในครัวเรือน (+) สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน [ผู้ทำการเกษตร (-) ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร (-) ผู้ปฏิบัติงานในขบวนการผลิต เสมียน พนักงานขาย และให้บริการ (-)]

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
มธุวลี พินิจมนตรี (2544) (ต่อ)						ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน [มัธยมศึกษา (-) ปริญญาตรี หรือสูงกว่า (+)] และเขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน [เขตเมือง (-)] ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปี พ.ศ. 2539: รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน (+) มูลค่าทรัพย์สินทางการเงินของครัวเรือน (+) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (-) จำนวนผู้ที่กำลังศึกษาในครัวเรือน (-) อัตราการพึ่งพิงทางอายุในครัวเรือน (+) สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน [ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร (-) ผู้ปฏิบัติงานในขบวนการผลิต เสมียน พนักงานขาย และให้บริการ (-) คนงานเกษตร และคนงานทั่วไป (+)] ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน [อาชีวศึกษา (-) มัธยมศึกษา (-) ปริญญาตรี หรือสูงกว่า (-)] การครอบครองทรัพย์สินประเภทบ้านและที่ดิน (+) เขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน [เขตเมือง (-)] และเพศของหัวหน้าครัวเรือน [เพศชาย (-)]

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
สิทธิพงศ์ พรหมทอง (2544)	พฤติกรรม การออมของ ครัวเรือนใน ประเทศไทย	1) สมมติฐาน รายได้สัมบูรณ์ 2) สมมติฐานวัฏ จักรชีวิต	Ordinary Least Square	ข้อมูลจาก โครงการ สำรวจภาวะ เศรษฐกิจและ สังคมของ ครัวเรือนใน ประเทศไทยปี 2541	เงินออมของครัวเรือนต่อ เดือน	1. ครัวเรือนทั่วประเทศ: รายได้ของครัวเรือน (+) สินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) การศึกษาของ หัวหน้าครัวเรือน (+) และอายุของหัวหน้าครัวเรือน (+) 2. ครัวเรือนทั่วประเทศแยกตามอายุของหัวหน้าครัวเรือน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม 2.1 อายุน้อยกว่า 40 ปี: รายได้ของครัวเรือน (+) สินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) และการศึกษาของ หัวหน้าครัวเรือน (+) 2.2 อายุ 40 – 60 ปี: รายได้ของครัวเรือน (+) สินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) และหนี้สินของ ครัวเรือน (-) 2.3 อายุมากกว่า 60 ปี: รายได้ของครัวเรือน (+) สินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) กลุ่มพึ่งพิง (-) การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (-) และอายุของหัวหน้า ครัวเรือน (+) 3. เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล: รายได้ของ ครัวเรือน (+) การครอบครองบ้านเป็นของตนเอง (-) และ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (+)

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
สิทธิพงศ์ พรหมทอง (2544) (ต่อ)						4. เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แยกตามอายุของหัวหน้าครัวเรือน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม 4.1 อายุต่ำกว่า 40 ปี: หนี้สินของครัวเรือน (+) สินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) และการครอบครองบ้านเป็นของตนเอง (+) 4.2 อายุ 40 – 60 ปี: รายได้ของครัวเรือน (+) 4.3 อายุมากกว่า 60 ปี: รายได้ของครัวเรือน (+) และกลุ่มพึ่งพิง (-) 5. นอกเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล: รายได้ของครัวเรือน (+) สินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (+) 6. นอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แยกตามอายุของหัวหน้าครัวเรือน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม 6.1 อายุต่ำกว่า 40 ปี: รายได้ของครัวเรือน (+) และสินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) 6.2 อายุ 40 – 60 ปี: รายได้ของครัวเรือน (+) และสินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) 6.3 อายุมากกว่า 60 ปี: รายได้ของครัวเรือน (+) และกลุ่มพึ่งพิง (-)

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
สิทธิพงศ์ พรหมทอง (2544) (ต่อ)						7. สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน แบ่งเป็น 8 กลุ่ม 7.1 กลุ่มผู้ถือครองการเกษตรซึ่งที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเอง: รายได้ของครัวเรือน (+) และกลุ่มพึ่งพิง (-) 7.2 กลุ่มผู้ถือครองการเกษตรซึ่งที่ดินส่วนใหญ่เช่าผู้อื่น: หนี้สินของครัวเรือน (-) รายได้ของครัวเรือน (+) และกลุ่มพึ่งพิง (-) 7.3 กลุ่มผู้ดำเนินธุรกิจของตัวเองที่ไม่ใช่การเกษตร: รายได้ของครัวเรือน (+) 7.4 กลุ่มผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ นักบริหารที่รับจ้าง: รายได้ของครัวเรือน (+) และสินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) 7.5 กลุ่มคนงานทั่วไปและคนงานเกษตร: รายได้ของครัวเรือน (+) การครอบครองบ้านเป็นของตนเอง (+) ขนาดของครัวเรือน (-) และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (-) 7.6 กลุ่มเสมียนพนักงาน พนักงานขาย และให้บริการ: รายได้ของครัวเรือน (+) สินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) อายุของหัวหน้าครัวเรือน (-) และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (-) 7.7 กลุ่มปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต และก่อสร้าง: รายได้ของครัวเรือน (+) การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (+) และหนี้สินของครัวเรือน (+) 7.8 กลุ่มผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจ: หนี้สินของครัวเรือน (+) รายได้ของครัวเรือน (+) สินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือน (+) อายุของหัวหน้าครัวเรือน (+) การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (+) กลุ่มพึ่งพิง (+)

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ปิยนุช คู่แก้ว (2549)	ศึกษารูปแบบ การบริโภคและ การออมของ ครัวเรือนใน จังหวัดเชียงราย	1) สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ 2) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	Multiple Linear Regression Analysis	หัวหน้าครัวเรือนจังหวัด เชียงราย	เงินออมของ ครัวเรือนต่อปี	รายได้ของครัวเรือน (+) จำนวนผู้พึ่งพิง (-) และเขตการปกครอง [เขตเทศบาล (-)]
อำนาจ มุทิตา (2551)	การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ปัจจัยที่มี ผลกระทบต่อ การออมของ ครัวเรือนใน ชุมชนเมืองและ ชนบท	1) สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ 2) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต 3) สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบ 4) สมมติฐานรายได้ถาวร	Ordinary Least Square	ข้อมูลจากการสำรวจภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของ ครัวเรือนระหว่างปี พ.ศ. 2545 พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2549	การออมของ ครัวเรือนต่อเดือน	1. พ.ศ. 2545: รายได้ที่เป็นตัวเงินของ ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (+) รายได้ที่เป็นตัวเงิน ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนระหว่างชุมชน เมืองและชนบท (+) ช่วงอายุของหัวหน้า ครัวเรือน [น้อยกว่าเท่ากับ 24 ปี (+)] ระดับ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (-) ระดับ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนระหว่างชุมชน เมืองและชนบท (+) สถานะทางเศรษฐกิจสังคม ของครัวเรือน [ผู้ดำเนินการกิจการของตนเองที่ ไม่ใช่การเกษตร (-) ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร (-) คนงานเกษตร และลูกจ้างทั่วไป (-) ผู้ปฏิบัติงานใน กระบวนการผลิต ผู้ประกอบอาชีพเป็นเสมียน พนักงานขาย และให้บริการ (-) ผู้ไม่ได้ ปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจ (-)]

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
อำนาจ มุทิตา (2551) (ต่อ)						สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท [ผู้ถือครองทำการเกษตรโดยเป็นเจ้าของที่ดินระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-)] มูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครอง (-) มูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครองระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) มูลค่าสินทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครอง (-) มูลค่าสินทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครองระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) จำนวนหนี้สินของครัวเรือนทั้งสิน (-) จำนวนหนี้สินของครัวเรือนทั้งสินระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) ระบบประกันสุขภาพ 30 บาทรักษาทุกโรค (-) ระบบประกันสุขภาพ 30 บาทรักษาทุกโรคระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) บัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาล (-) บัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) การได้รับผลประโยชน์ (โดยไม่ต้องคืน) จากการช่วยเหลือของรัฐอาหารกลางวันและอาหารเสริมแก่เด็กนักเรียน (+) การได้รับผลประโยชน์ (โดยไม่ต้องคืน) จากการช่วยเหลือของรัฐอาหารกลางวันและอาหารเสริมแก่เด็กนักเรียนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ลดภาระหนี้ (+) การกู้ยืมเงินกองทุน (ต้องใช้คืน) ที่รัฐจัดให้จำนวนสมาชิกที่กู้ยืมจากโครงการธนาคารประชาชน (+) การกู้ยืมเงินกองทุน (ต้องใช้คืน) ที่รัฐจัดให้จำนวนสมาชิกที่กู้ยืมจากเงินกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง (+) การกู้ยืมเงินกองทุน (ต้องใช้คืน) ที่รัฐจัดให้จำนวนสมาชิกที่กู้ยืมจากเงินกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-)

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
อำนาจ มุทิตา (2551) (ต่อ)						2. พ.ศ. 2547: พื้นที่การอยู่อาศัยของครัวเรือน (-) รายได้ที่เป็นตัวเงินของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (+) รายได้ที่เป็นตัวเงินของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) ช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือน [อายุน้อยกว่าเท่ากับ 24 ปี (+)] ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (-) ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน [ผู้ถือครองทำการเกษตรโดยเป็นเจ้าของที่ดิน (-) ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร (-) ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการและนักบริหาร (-) คนงานเกษตร และลูกจ้างทั่วไป (-) ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต ผู้ประกอบอาชีพเป็นเสมียน พนักงานขาย และให้บริการ (-) ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจ (-)] สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท [ผู้ถือครองทำการเกษตรโดยเป็นเจ้าของที่ดินระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตรระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหารระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) คนงานเกษตร และลูกจ้างทั่วไประหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต ผู้ประกอบอาชีพเป็นเสมียน พนักงานขาย และให้บริการระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+)] มูลค่าสังหาริมทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครองระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) มูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครอง (+)

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
อำนาจ มุทิตา (2551) (ต่อ)						มูลค่าสังหาริมทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครองระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) มูลค่าสินทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครอง (-) จำนวนหนี้สินของครัวเรือนทั้งสิ้น (-) จำนวนหนี้สินของครัวเรือนทั้งสิ้นระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) ระบบประกันสุขภาพ 30 บาทรักษาทุกโรค (-) ระบบประกันสุขภาพ 30 บาทรักษาทุกโรคระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) บัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาล (-) บัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) การกู้ยืมเงินกองทุน (ต้องใช้คืน) ที่รัฐจัดให้จำนวนสมาชิกที่กู้ยืมจากโครงการธนาคารประชาชนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) 3. พ.ศ. 2549: พื้นที่การอยู่อาศัยของครัวเรือน (-) รายได้ที่เป็นตัวเงินของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (+) รายได้ที่เป็นตัวเงินของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) ช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือน [ช่วงอายุ 35 – 44 ปี (-) 45 – 54 ปี (-) 55 – 64 ปี (-) 65 – 74 ปี (-) 75 – 84 ปี (-)] ช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท [ช่วงอายุ 55 – 64 ปีระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) 65 – 74 ปีระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) 75 – 84 ปีระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+)] ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (-) ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+)

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
อำนาจ มุทิตา (2551) (ต่อ)						สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน [ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร (-) ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร (-) คนงานเกษตร และลูกจ้างทั่วไป (-) ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต ผู้ประกอบอาชีพเป็นเสมียน พนักงานขาย และให้บริการ (-)] มูลค่าสังหาริมทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครองระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) มูลค่าสังหาริมทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครอง (-) มูลค่าสังหาริมทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครองระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) มูลค่าสินทรัพย์ที่ครัวเรือนครอบครอง (+) จำนวนหนี้สินของครัวเรือนทั้งสิ้นระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) ระบบประกันสุขภาพ 30 บาทรักษาทุกโรค (+) ระบบประกันสุขภาพ 30 บาทรักษาทุกโรระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) บัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) ระบบประกันสังคมระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) บัตรประกันสุขภาพเอกชน (-) บัตรประกันสุขภาพเอกชนระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (+) การได้รับผลประโยชน์ (โดยไม่ต้องคืน) จากการช่วยเหลือของรัฐเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชรา (+) การได้รับผลประโยชน์ (โดยไม่ต้องคืน) จากการช่วยเหลือของรัฐเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชราระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) การได้รับผลประโยชน์ (โดยไม่ต้องคืน) จากการช่วยเหลือของรัฐเงินทุนเพื่อการศึกษาระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-) การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ลดภาระหนี้ระหว่างชุมชนเมืองและชนบท (-)

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
วราเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มันประเสริฐ (2551)	ศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย: การศึกษาจากข้อมูลการสำรวจในระดับจุลภาค	สมมติฐานรายได้ถาวร และวงจรชีวิตภายใต้ความเสี่ยง	Binary Logistic Regression	ผู้มีงานทำอายุ 20 ปีขึ้นไป ใน 15 จังหวัด	การออม – ไม่ออมของผู้มีงานทำ	การมีงานเสริม (+) การทำงานในระบบ (+) การอยู่ในระบบการออมภาคบังคับ (+) การวางแผนชีวิต (+) จำนวนบุตร (-) การกู้ยืมเงิน (-) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน และผลิตภัณฑ์ทางการเงิน [การไม่รู้รู้จักกองทุนรวมระยะยาว (-)] และความรู้พื้นฐานทางการเงิน (มีความรู้เกี่ยวกับระดับดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ในปัจจุบัน) (+)
			Ordinary Least Square		อัตราการออม	การวางแผนชีวิต (+) ระดับรายได้หลักต่อเดือน (+) การมีงานเสริม (-) การทำงานในระบบ (-) การอยู่ในระบบการออมภาคบังคับ (-) จำนวนบุตร (-) และการกู้ยืมเงิน (-)
สุธีรัตน์ คงเรือง และ ประภาณิต อินสุวรรณ (2552)	พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือน	สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์	Multiple Regression Analysis	ครัวเรือนในหมู่ที่ 7 ตำบลหารเทา อำเภอบางปะกง จังหวัดพัทลุง	สัดส่วนการออมต่อรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (+) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (-) ภาระหนี้สินที่ต้องชำระเฉลี่ยต่อเดือน (-) และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (-)

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
นันทกา นันทวิสัย (2552)	การศึกษา เปรียบเทียบ ภาวะการออมของ ครัวเรือนในภาค เกษตรและนอก ภาคเกษตร	สมมติฐานรายได้ สัมบูรณ์	Multiple Regression Analysis ในรูป Natural Logarithm	ข้อมูลสถิติจากการสำรวจ ภาวะ เศรษฐกิจและสังคม ของครัวเรือน พ.ศ. 2547	ปริมาณการ ออมของ ครัวเรือน	1. ในและนอกภาคการเกษตร: รายได้รวม (+) รายจ่ายในการบริโภค (-) การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (+) จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (-) จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (-) ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน [อนุบาลและประถมศึกษา (-) มัธยมศึกษา (-) อุดมศึกษา (+)] 2. ภาคเกษตร: รายได้รวม (+) รายจ่ายในการบริโภค (-) การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (+) 3. นอกภาคเกษตร: รายได้รวม (+) รายจ่ายในการบริโภค (-) การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (+) จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (-) จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (-) ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน [ระดับอุดมศึกษา (+)]

ตารางผนวกที่ 2 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมครัวเรือนเกษตรกร

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
สมวิทย์ สารทัศน์นันท์ (2521)	การวิเคราะห์ลักษณะของการบริโภค การออม และการลงทุนของเกษตรกรในที่ราบภาคกลางตอนบนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2518 – 19	สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry	Multiple Regression Analysis	ข้อมูลจากโครงการวิจัย การศึกษาถึงการสะสมทุนของเอกชนในภาคเกษตรของประเทศไทย ปีการเพาะปลูก 2518 – 19	อัตราส่วนการออมต่อรายได้ในปัจจุบัน	รายได้ของฟาร์ม (+) อัตราส่วนของรายได้ปัจจุบันต่อรายได้สูงสุดในระยะก่อน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครอบครัว (-) และอัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ของฟาร์มในปีที่แล้ว (-)
อรเนตร จันทร์ชวณะ (2521)	ปัญหา และพฤติกรรมในการผลิต การบริโภค การออม และการลงทุนของเกษตรกรที่ปลูกข้าวในเขตเศรษฐกิจที่ 11 ของประเทศไทย	1) สมมติฐานรายได้ถาวรของ Friedman 2) สมมติฐานรายได้ถาวรที่ปรับปรุงโดย Evans 3) สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry 4) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	Multiple Regression Analysis	ข้อมูลปฐมภูมิ โครงการวิจัย การศึกษาถึงการสะสมทุนของเอกชนในภาคการเกษตรในประเทศไทย (ปีที่ 2) ปีการเพาะปลูก 2518 - 2519	อัตราส่วนของ การออมต่อรายได้ปัจจุบัน	1. สมมติฐานวัฏจักรชีวิตของ Ando – Modigliani: รายได้อันเกิดจากแรงงาน (+) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) สินทรัพย์ของฟาร์ม (+) อัตราส่วนสินทรัพย์ของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงาน (-) ผลคูณของอัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงานกับสินทรัพย์สภาพคล่อง (-) และผลคูณของอัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงานกับขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
อรเนตร ชันชะชนะ (2521) (ต่อ)						2. สมมติฐานรายได้ถาวรของ Friedman: รายได้จากแรงงานรวมกับรายได้จากทรัพย์สิน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) และอัตราส่วนของการบริโภคในระยะก่อนต่อรายได้ในปัจจุบัน (-) 3. สมมติฐานรายได้ถาวรที่ปรับปรุงโดย Evans: รายได้จากแรงงานรวมกับรายได้จากทรัพย์สิน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนรายได้ชั่วคราวต่อรายได้ในระยะนั้น (+) และอัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ในระยะก่อน (-) 4. สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry: รายได้จากแรงงานรวมกับรายได้จากทรัพย์สิน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ในระยะก่อน (-) และอัตราส่วนรายได้เปรียบเทียบ (+)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
เบญจวรรณ โตนวล (2522)	แบบจำลองพฤติกรรมในการบริโภคและการออมของเกษตรกรในบางภาคของประเทศไทย	1) สมมติฐานว่าจักรชีวิต 2) สมมติฐานรายได้ถาวร 3) สมมติฐานรายได้ถาวรที่ปรับปรุงโดย Evans 4) สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบ Duesenberry	Regression Analysis	ข้อมูลจากโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาถึงการสะสมทุนของเอกชนในภาคเกษตรในประเทศไทย (ปีที่ 2) ปีการเพาะปลูก 2518 – 2519	อัตราส่วนการออมต่อรายได้ในปัจจุบัน	1. สมมติฐานวัฏจักรชีวิตของ Ando - Modigliani แยกตามภาคของประเทศไทย 1.1 รวมทุกภาค: รายได้ของแรงงาน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) สินทรัพย์สุทธิของฟาร์ม (+) อัตราส่วนของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงาน (-) ผลคูณของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงานกับขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) 1.2 ภาคกลาง: รายได้ของแรงงาน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) สินทรัพย์สุทธิของฟาร์ม (-) ผลคูณของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงานกับขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) 1.3 ภาคตะวันตก: รายได้ของแรงงาน (+) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) สินทรัพย์สุทธิของฟาร์ม (+) อัตราส่วนของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้แรงงาน (-) ผลคูณของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงานกับสินทรัพย์สภาพคล่อง (-) 1.4 ภาคตะวันออก: รายได้ของแรงงาน (+) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) สินทรัพย์สุทธิของฟาร์ม (-) อัตราส่วนของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ต่อแรงงาน (-)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
เบญจวรรณ โตนวล (2522) (ต่อ)						ผลคูณของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงานกับสินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ผลคูณของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงานกับขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) ผลคูณของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ของแรงงานกับอายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (+) 1.5 ภาคเหนือ: รายได้ของแรงงาน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) สินทรัพย์สุทธิของฟาร์ม (+) อัตราส่วนของสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้ต่อแรงงาน (-) 2. สมมติฐานรายได้ถาวรของ Friedman แยกตามภาคของประเทศไทย 2.1 รวมทุกภาค: รายได้ฟาร์มปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคในระยะก่อนต่อรายได้ในปัจจุบัน (-) 2.2 ภาคกลาง: รายได้ฟาร์มปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคในระยะก่อนต่อรายได้ในปัจจุบัน (-)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
เบญจวรรณ โตนวล (2522) (ต่อ)						2.3 ภาคตะวันตก: รายได้ฟาร์มปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคในระยะก่อนต่อรายได้ในปัจจุบัน (-) 2.4 ภาคตะวันออก: รายได้ฟาร์มปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคในระยะก่อนต่อรายได้ในปัจจุบัน (-) 2.5 ภาคเหนือ: รายได้ฟาร์มปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคในระยะก่อนต่อรายได้ในปัจจุบัน (-) 3. สมมติฐานรายได้ถาวรที่ปรับปรุงโดย Evans แยกตามภาคของประเทศไทย 3.1 รวมทุกภาค: รายได้ฟาร์มในปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของรายได้ชั่วคราวต่อรายได้ในระยะนั้น (+) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ในระยะก่อน (-)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
เบญจวรรณ โตนวล (2522) (ต่อ)						3.2 ภาคกลาง: รายได้ฟาร์มในปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของรายได้ชั่วคราวต่อรายได้ในระยะนั้น (+) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ในระยะก่อน (-) 3.3 ภาคตะวันตก: รายได้ฟาร์มในปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของรายได้ชั่วคราวต่อรายได้ในระยะนั้น (+) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ในระยะก่อน (-) 3.4 ภาคตะวันออก: รายได้ฟาร์มในปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของรายได้ชั่วคราวต่อรายได้ในระยะนั้น (+) 3.5 ภาคเหนือ: รายได้ฟาร์มในปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของรายได้ชั่วคราวต่อรายได้ในระยะนั้น (+) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ในระยะก่อน (-) 4. สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry แยกตามภาคของประเทศไทย 4.1 รวมทุกภาค: รายได้ในปัจจุบัน (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ในระยะก่อน (-) อัตราส่วนของรายได้เปรียบเทียบ (-)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
เบญจวรรณ โคนวล (2522) (ต่อ)						4.2 ภาคกลาง: รายได้ในปัจจุบัน (+) สิ้นทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ในระยะก่อน (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้อยู่เปรียบเทียบ (-) 4.3 ภาคตะวันตก: รายได้ในปัจจุบัน (+) สิ้นทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้อยู่ในระยะก่อน (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้อยู่เปรียบเทียบ (+) 4.4 ภาคตะวันออก: รายได้ในปัจจุบัน (+) สิ้นทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อายุของหัวหน้าครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้อยู่ในระยะก่อน (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้อยู่เปรียบเทียบ (+) 4.5 ภาคเหนือ: รายได้ในปัจจุบัน (+) สิ้นทรัพย์สภาพคล่อง (-) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้อยู่ในระยะก่อน (-) อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้อยู่เปรียบเทียบ (+)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ผานิตา ฉันทานุรักษ์ (2534)	การศึกษาพฤติกรรม การบริโภคและการ ออมของเกษตรกร ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ของประเทศไทย ปี การเพาะปลูก 2531/32	1) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต 2) สมมติฐานรายได้ถาวรที่ปรับปรุงโดย Evans 3) สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบ Duesenberry	Multiple Regression Analysis	ข้อมูลปฐมภูมิ โครงการวิจัย การศึกษาถึงการ สะสมทุนเพื่อการ ผลิตในสาขาเกษตร	อัตราส่วนการ ออมต่อรายได้ใน ปัจจุบัน	1. สมมติฐานวัฏจักรชีวิตของ Ando – Modigliani: รายได้จากแรงงาน (+) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) สินทรัพย์สุทธิของฟาร์ม (+) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) อัตราส่วนของสินทรัพย์สุทธิของครัวเรือนต่อรายได้จากแรงงาน (-) ผลคูณของอัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้จากแรงงานกับขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (+) และผลคูณของอัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิของฟาร์มต่อรายได้จากแรงงานกับสินทรัพย์สภาพคล่อง (+) 2. สมมติฐานรายได้ถาวรที่ปรับปรุงโดย Evans: รายได้ฟาร์ม (+) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) สินทรัพย์สภาพคล่อง (-) อัตราส่วนของรายได้ชั่วคราวต่อรายได้ฟาร์ม (-) และอัตราส่วนการบริโภคต่อรายได้ในปีที่แล้ว (-) 3. สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry: รายได้ฟาร์ม (+) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (-) อัตราส่วนการบริโภคต่อรายได้ในปีที่แล้ว (-) และอัตราส่วนรายได้เปรียบเทียบ (-)
เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล (2539)	พฤติกรรมการออม ของครัวเรือน เกษตรกรลูกค้า ร.ก.ศ.	1) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต 2) สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์	Ordinary Least Square	เกษตรกรลูกค้า ร.ก.ศ. จังหวัด บุรีรัมย์ และ ร้อยเอ็ด	จำนวนการออม ของครัวเรือน	1. ทั้งหมด: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (+) และการตัดสินใจออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วยหรือชรา และเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน (-)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
เสาวลักษณ์ ธรรมทิปกุล (2539) (ต่อ)						2. แยกตามการประกอบอาชีพ 2.1 ขาวนา: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (-) การตัดสินใจออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วยหรือชราและเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน (-) และการตัดสินใจออมเพื่อการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนและเพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพ (-) 2.2 ขาวนาและไร่: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) และการตัดสินใจออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วยหรือชราและเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน (-) 2.3 ขาวไร่อ้อย: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) และการตัดสินใจออมเพื่อการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนและเพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพ (+) 2.4 ขาวไร่มันสำปะหลัง: ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (+) รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) และการตัดสินใจออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วยหรือชราและเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน (-) 3. แยกตามจังหวัด 3.1 บุรีรัมย์: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) และการตัดสินใจออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วยหรือชราและเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน (-)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
เสาวลักษณ์ ธรรมทิปกุล (2539) (ต่อ)						3.2 ร้อยเอ็ด: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (+) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (-) และการตัดสินใจอมเพื่อการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนและเพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพ (-) 4. แยกตามรายได้: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) และครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (+) 5. แยกตามอายุหัวหน้า 5.1 อายุ 21 – 40 ปี: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) และมูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) 5.2 อายุ 41 – 50 ปี: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) 5.3 อายุ 51 – 60 ปี ไม่สามารถระบุปัจจัยที่กำหนดการออมครัวเรือนได้อย่างชัดเจน 5.4 อายุ 61 ปีขึ้นไป: รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (+) และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (+)

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
อรรถสิทธิ์ แสงดี (2540)	การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเงินฝากของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพืชผลโลก จังหวัดพิจิตร	1) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต 2) สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์	Multiple Regression Analysis	เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.สาขา พิจิตรโลก ปี 2539	เงินฝากของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.	รายได้ (+) ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้าไม่คงทน (-) สิ้นทรัพย์ (+) หนี้สิน (-) ระยะเวลาในการเป็นครอบครัว (+) และจำนวนสมาชิกในครอบครัว (-)
ศราวุธ ศรีมหาจริยะพงษ์ (2548)	การออมของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาห้างฉัตร ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ 3 ปี	1) ทฤษฎีการออมและการลงทุน 2) สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ 3) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต 4) ทฤษฎีความพึงพอใจในสภาพคล่อง 5) ทฤษฎีความคาดหวัง	Multiple Regression Analysis	ลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ธ.ก.ส.สาขาห้างฉัตร ตั้งแต่ 1 เมษายน 2544 – 31 มีนาคม 2547	จำนวนเงินฝากของลูกค้าโครงการพักชำระหนี้	รายได้ของครัวเรือนต่อปี (+) มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือน (-) ขนาดของครัวเรือน (-) มาตรการจูงใจตามโครงการ (+) มาตรการจูงใจในการออมของ ธ.ก.ส. (-) และมาตรการจูงใจในด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝากตามโครงการ โดยได้รับดอกเบี้ยเพิ่มร้อยละ 1 จากอัตราปกติ (+)

ตารางผนวกที่ 3 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของครัวเรือนทั่วไป

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
Piyawattananon (2008)	พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพหลังการเกษียณอายุของลูกจ้างในบริษัทเอกชน	สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	Binary Logistic Regression	ผู้ที่ทำงานในภาคเอกชนในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	การออม - หรือ ไม่ออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ	1. รูปแบบบัญชีเงินฝาก: รายได้ [มากกว่า 40,000 บาทต่อเดือน (-)] ความมีระเบียบวินัยในตนเอง (-) และความเชื่อมั่นในตนเอง (-) 2. รูปแบบตราสารหนี้: อายุ [มากกว่า 40 ปี (+)] เพศ [ชาย (-)] และภาระพึ่งพิง [ไม่มีบุตร (-)] 3. รูปแบบกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund; RMF): ความมีระเบียบวินัยในตนเอง (+) 4. รูปแบบกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund; LTF): อายุ [มากกว่า 40 ปี (-)] ระดับรายได้ [มากกว่า 40,000 บาทต่อเดือน (+)] และความมีระเบียบวินัยในตนเอง (+) 5. รูปแบบหุ้น: อายุ [มากกว่า 40 ปี (-)] เพศ [ชาย (+)] ความเชื่อมั่นในตนเอง (+) และความชื่นชอบความเสี่ยง (-) 6. รูปแบบประกันชีวิต: ภาระพึ่งพิง [ไม่มีบุตร (-)] และความเชื่อมั่นในตนเอง (-)

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
วีรุฒิ มโนชัย (2545)	การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝากเงินบัญชีประจำของลูกค้าธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาลำพูน จังหวัดลำพูน	1) ทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ 2) สมมติฐานรายได้ถาวร 3) สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบ Duesenberry 4) ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต	Multiple Regression Analysis โดย Cobb – Douglas Production Function	ลูกค้าเงินฝากบัญชีประจำธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาลำพูน จังหวัดลำพูน	เงินฝากประจำ	1. ฝากประจำ 3 เดือน: รายได้ (+) จำนวนสมาชิกในครอบครัว (-) ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินทรัพย์ไม่คงทน (-) ระยะเวลาการเป็นครอบครัว (+) 2. ฝากประจำ 6 เดือน: จำนวนสมาชิกในครอบครัว (-) และสินทรัพย์ (+) 3. ฝากประจำ 12 เดือน: จำนวนสมาชิกในครอบครัว (-) และสินทรัพย์ (+) 4. ฝากประจำ 24 เดือน: รายได้ (+) จำนวนสมาชิกในครอบครัว (-) ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินทรัพย์ไม่คงทน (-) และระยะเวลาการเป็นครอบครัว (+) 5. โดยรวม: รายได้ (+) ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินทรัพย์ไม่คงทน (-) สินทรัพย์ (+) จำนวนสมาชิกในครอบครัว (-) ระยะเวลาการเป็นครอบครัว (+) และหนี้สิน (-)
นพินดา หาญจริง (2549)	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร	สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	Binary Logistic Regression	ผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน อายุ 16 – 60 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร	การตัดสินใจซื้อ - ไม่ซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต	รายได้ (+) อาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว (-) อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (-) การนำมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (-) และการให้ความคุ้มครอง (-)

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ปัทมรัฐ ธรรมธิ (2550)	ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน ในกองทุนรวมเพื่อการ เลี้ยงชีพ (RMF) และ กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) ของลูกค้าธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขา ท่าแพ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่	1) ทฤษฎีความต้องการถือ เงินของ Milton Friedman 2) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Hypothesis)	Multinomial Probit Model	ผู้ที่เลือกลงทุนใน กองทุนรวมเพื่อ การเลี้ยงชีพ ผู้ที่ เลือกลงทุนใน กองทุนรวมหุ้น ระยะยาว และผู้ที่ ไม่เลือกลงทุนใน กองทุนรวมทั้ง สองประเภท	การไม่เลือก ลงทุนใน กองทุนรวม เพื่อการเลี้ยง ชีพ และ กองทุนรวม หุ้นระยะยาว การเลือก ลงทุนใน กองทุนรวม เพื่อการเลี้ยง ชีพ หรือ กองทุนรวม หุ้นระยะยาว	1. กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ: ช่วงอายุ 30 ปี ขึ้นไป (+) การศึกษาสูงกว่าหรือเท่ากับปริญญา ตรี (+) การทราบเงื่อนไขการลดหย่อนภาษีของ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุนรวม หุ้นระยะยาว (+) ตัวแปรด้านอัตราผลตอบแทน ของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุน รวมหุ้นระยะยาว (+) ตัวแปรด้านความชอบใน การลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และ กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (-) ตัวแปรด้านความรู้ ความเข้าใจในเงื่อนไขของการลงทุนในกองทุน รวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมหุ้นระยะ ยาว (-) ตัวแปรด้านความเชื่อมั่นต่อชื่อเสียงของ ผู้บริหารและ/หรือบริษัทจัดการกองทุน หลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมไทยพาณิชย์ มี ความน่าเชื่อถือ/มั่นคง (+) ตัวแปรด้านการได้รับ คำแนะนำจากบุคคลรอบข้าง/คนรู้จัก/เพื่อนฝูง/ ญาติพี่น้อง (+) ตัวแปรด้านลักษณะของการ ลงทุนในกองทุนรวมหลากหลาย/ตรงกับความ ต้องการ (+)

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ปัทมรัฐ ธรรมธิ (2550) (ต่อ)						2. กองทุนรวมหุ้นระยะยาว: อายุ 30 ปี ขึ้นไป (+) ตัวแปรด้านการทราบเงื่อนไขการลดหย่อนภาษีของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (+) ตัวแปรด้านอัตราผลตอบแทนของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (+) ตัวแปรด้านความชอบในการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (-) ตัวแปรทางการตลาดและการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (-) ตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจในเงื่อนไขของการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (-) ตัวแปรด้านความเชื่อมั่นต่อชื่อเสียงของผู้บริหารและ/หรือบริษัทจัดการกองทุนหลักทรัพ์จัดการกองทุนรวมไทยพาณิชย์มีความน่าเชื่อถือมั่นคง (+) ตัวแปรด้านการได้รับคำแนะนำจากบุคคลรอบข้าง/คนรู้จัก/เพื่อนฝูง/ญาติพี่น้อง (+)
พูนพิสมัย นามเทพ (2550)	ปัจจัยที่มีผลต่อการฝากเงินออมปลอดภาษีของลูกค้ายานการพาณิชย์แห่งหนึ่ง ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่	1) ทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ 2) แนวคิดการเก็บภาษีดอกเบียเงินฝากธนาคารที่มีผลต่อการออม	Binary Logistics Model	ผู้ใช้และไม่ใช้ บริการเงินฝาก ปลอดภาษี	ใช้ – ไม่ใช้ บริการเงินฝาก แบบปลอดภาษี	พนักงานธนาคารที่ให้บริการ (+) เงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ (+) กลุ่มอาชีพรับราชการ (+) ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป (+) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (+)

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์ (2550)	พฤติกรรมกรรมการเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร	1) ทฤษฎีการบริโภคนิยม 2) ทฤษฎีรายได้ เปรียบเทียบ Duesenberry 3) ทฤษฎีรายได้สมบูรณ์	Multiple Regression Analysis	ลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป	ปริมาณเงินออม ณ วันเกษียณ	เงินเดือนหรือค่าจ้าง (+) ค่าล่วงเวลา (+) โบนัส (+) รายได้อื่น (+) และอายุ (-)
มูลนิธิสถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนา ประเทศไทย (2551)	การขยายกำหนดเกษียณอายุและการออมสำหรับวัยเกษียณอายุ	สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	Ordinary Least Square	Socio-Economic Survey (SES) ปี 2547	สัดส่วนการออม ต่อรายได้	สถานภาพการสมรส [โสด (-)] อัตราส่วนผู้ที่มีรายได้ต่อสมาชิกครอบครัว (+) การครอบครองที่อยู่อาศัย [การเช่าที่อยู่อาศัย (-)] อายุ (+) อายุขัยกำลังสอง (-) การได้รับเงินบำเหน็จบำนาญหลังเกษียณอายุ (+) ระดับการศึกษา (+) การเป็นสมาชิกประกันสังคม (+) และการเป็นสมาชิกโครงการสามสิบบาทรักษาสุขภาพ (-)
			Binary Logistic Regression	ผู้ที่กำลังทำงานทั้งใน ภาครัฐ และภาคเอกชน	การตัดสินใจออม เพื่อเกษียณอายุ	อายุ (+) สถานภาพสมรส [สมรส (+)] สถานภาพการทำงาน [ภาครัฐ (-)] รายได้ส่วนบุคคล (+) มีเงินออมแบบทั่วไป (+) รายได้อยู่ในเกณฑ์ควรเสียภาษี (+)

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

งานศึกษา	ชื่อเรื่อง	ทฤษฎี	วิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรตาม	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มันประเสริฐ (2551)	ศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย: การศึกษาจากข้อมูลการสำรวจในระดับจุลภาค	สมมติฐานรายได้ถาวร และวงจรชีวิตภายใต้ความเสี่ยง	Binary Logistic Regression	ผู้มีงานทำอายุ 20 ปีขึ้นไป ใน 15 จังหวัด	การออม – ไม่ออมระยะยาว	ภาคที่อยู่อาศัย [ภาคกลาง (+)] อายุ (+) อายุยกกำลังสอง (-) ระดับรายได้หลักต่อเดือน (+) การมีงานเสริม (+) การกู้ยืมเงิน (-) การวางแผนชีวิต (+) การทำงานในระบบ (+) การอยู่ในการออมภาคบังคับ (+) การหย่าร้าง (+) และการมีหลักประกันสุขภาพอื่นๆ (+)
เยาวพร แซ่ตั้ง และคณะ (2552)	พฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมเงินเพื่อรองรับการเกษียณอายุของบุคลากรในภาคเอกชน จังหวัดสระบุรี กรณีศึกษาบริษัท เอส ไอ แอล ที่ดินอุตสาหกรรม จำกัด	สมมติฐานวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Hypothesis)	Logistic Regression Analysis	พนักงานที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมของบริษัท เอส ไอ แอล ที่ดินอุตสาหกรรม จำกัด	การออม - หรือไม่ออมเพื่อรองรับการเกษียณอายุ	ระดับการศึกษาสูงสุด [มัธยมศึกษาตอนปลาย (-) ปริญญาตรี (-)] รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อเดือน (+) และรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อเดือน (-)

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

พฤติกรรมกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย/นาง/นางสาว).....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จ.พระนครศรีอยุธยา

โทรศัพท.....ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

คำชี้แจง กรุณาภาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ต้องการ และ/หรือ กรอกข้อความลงในช่องว่าง

1. อายุ.....ปี
2. สถานภาพสมรส
☐ สมรส ☐ อยู่ด้วยกันแต่ไม่ได้สมรส
☐ โสด ☐ หย่า ☐ แยกกันอยู่ ☐ หม้าย
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือน
☐ ไม่ได้รับการศึกษา ☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษา ☐ ตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไป
4. ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี
5. ขนาดฟาร์มทั้งหมด.....ไร่ ของตนเอง.....ไร่
ที่ดินบุคคลอื่น/เช่า.....ไร่

6. จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเป็นประจำ (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม)คน

สมาชิกในครัวเรือน (ชื่อ – สกุล)	อายุ (ปี)	สถานภาพการทำงาน							
		อยู่ระหว่างศึกษา	ทำงาน		ว่างงาน	อยู่ระหว่างหางาน	ดูแลครอบครัว	ชรา/เกษียณ	ป่วย/พิการ
			มีอาชีพหลัก อย่างเดียว	มีอาชีพ เสริม					
1.....									
2.....									
3.....									
4.....									
5.....									

7. สวัสดิการในการเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)

- () สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน.....คน
- () บัตรประกันสังคม จำนวน.....คน
- () บัตรประกันสุขภาพ (30 บาท รักษาทุกโรค) จำนวน.....คน
- () สวัสดิการรักษายาพยาบาลที่นายจ้างจัดให้ จำนวน.....คน
- () สวัสดิการรักษายาพยาบาลของ อสม. จำนวน.....คน
- () อื่นๆ ระบุ..... จำนวน.....คน

8. รายได้นอกภาคการเกษตร

- () ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร
- () รายได้จากค่าจ้างแรงงาน.....บาทต่อเดือน
- () รายได้จากการประกอบธุรกิจนอกภาคการเกษตร.....บาทต่อเดือน
- ค่าใช้จ่ายจากการประกอบธุรกิจนอกภาคการเกษตร.....บาทต่อเดือน
- () เงินช่วยเหลือที่ได้รับจากบุคคลอื่นนอกครัวเรือน
- () บำเหน็จ บำนาญ เบี้ยหวัด เงินสงเคราะห์ต่างๆบาทต่อเดือน
- () เบี้ยยังชีพคนชราบาทต่อเดือน
- () เบี้ยยังชีพผู้พิการบาทต่อเดือน
- () อื่นๆ.....บาทต่อเดือน

9. รายได้จากการทำนาในปีที่ผ่านมา (มกราคม – ธันวาคม 2553)

กิจกรรม	ปริมาณการ ผลิต (ไร่)	รอบการ ผลิต (รอบ/ปี)	ผลผลิตเฉลี่ย (ตัน/ไร่)	ราคา (บาท/ตัน)	รายได้ รวม (บาท)	รายจ่าย (บาท/ไร่)	รายจ่าย รวม (บาท)
รวม							
รายได้จากฟาร์มสุทธิ บาทต่อปี							

10. ค่าใช้จ่ายครัวเรือนในปีที่ผ่านมา (มกราคม – ธันวาคม 2553)

ลำดับที่	ประเภท	จำนวนเงิน (บาท/เดือน)	จำนวนเงิน (บาท/ปี)
1	ค่าอาหาร เครื่องดื่ม		
2	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องใช้ในครัวเรือน		
3	ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา		
4	ค่ารักษาพยาบาล		
5	ค่าน้ำ/ไฟฟ้า/โทรศัพท์		
6	ค่าเช่าบ้าน/ค่าเช่าที่ดิน		
7	ค่าใช้จ่ายทางสังคม อาทิ ทำบุญ เงินบริจาค		
8	อื่นๆ.....		
รวม			

11. มูลค่าทรัพย์สิน

เงินสด	มูลค่า..... บาท
เงินฝากกระยะสั้น	มูลค่า..... บาท
เงินฝากกระยะยาว	มูลค่า..... บาท
ทองคำ	มูลค่า..... บาท
ที่ดิน จำนวน.....แปลง	
เนื้อที่.....ไร่	มูลค่าที่คาดว่าจะขายได้..... บาท
เนื้อที่.....ไร่	มูลค่าที่คาดว่าจะขายได้..... บาท
บ้าน จำนวน.....หลัง	มูลค่าที่คาดว่าจะขายได้..... บาท
รถยนต์/รถกระบะ จำนวน.....คัน	มูลค่าที่คาดว่าจะขายได้..... บาท
จักรยานยนต์ จำนวน.....คัน	มูลค่าที่คาดว่าจะขายได้..... บาท
	รวม..... บาท

12. ท่านประมาณการว่าท่านจะมีอายุคาดเฉลี่ยเท่ากับ.....ปี

13. ท่านคิดว่ารายได้ของท่านก่อนเลิกประกอบอาชีพเท่ากับ.....บาทต่อปี

14. ท่านคิดว่ารายจ่ายเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพของท่านเท่ากับ.....บาทต่อปี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน () หน้าข้อความที่ต้องการ และ/หรือ กรอกข้อความลงในช่องว่าง

1. ท่านมีการวางแผนการดำเนินชีวิตเพื่อไปถึงอนาคตข้างหน้าบ้างหรือไม่

() มีการวางแผน

() ไม่มีการวางแผน

2. ท่านมีการวางแผนทางการเงินหรือไม่

() มีการวางแผนการเงิน

() ไม่มีการวางแผนการเงิน

3. ท่านคิดและมีการวางแผนการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพหรือไม่
- () คิดและวางแผนอย่างชัดเจน () คิดและวางแผนบ้างแล้ว
- () ยังไม่ได้คิด และยังไม่มีการวางแผน
4. ท่านรู้จักการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพรูปแบบใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- () ไม่รู้จักเลย
- () ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ () ประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ
- () กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) () กองทุนรวมหุ้นระยะยาว
- () ประกันสังคมกรณีชราภาพ () กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident fund)
- () กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ () หุ้นสหกรณ์
- () กองทุนทวิสุข () สลากออมทรัพย์
- () บัญชีเงินฝากประจำระยะยาว () พันธบัตรรัฐบาลระยะยาว
5. ท่านเก็บออมเงินเพื่อวัตถุประสงค์
- () เพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ () เพื่อเป็นมรดกให้แก่บุตรหลาน
- () เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ () เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุตรหลาน
- () เพื่อเป็นเงินหมุนเวียนในครอบครัว
- () เพื่อใช้เป็นเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพ
- () เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย เกิดอุบัติเหตุ และภัยพิบัติต่างๆ
- () เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ อาทิ ทองคำ รถยนต์ จักรกลการเกษตร
- () เพื่อผลตอบแทน/ดอกเบี้ย/สวัสดิการ/เงินปันผล
- () อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพเฉพาะหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ต้องการ และ/หรือ กรอกข้อความลงในช่องว่าง

1. การออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพที่ท่านมีอยู่เพียงพอต่อการดำรงชีพยามชราภาพหรือไม่
- () เพียงพอ () ไม่เพียงพอ () ไม่ทราบ

2. ถ้าท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นต่อเนื่องกัน 5 ปี ขึ้นไปจะออมเพื่อการดำรงชีพยามชราเพิ่มขึ้นหรือไม่

- () เท่าเดิม () เพิ่มขึ้นบางส่วนของรายได้ที่เพิ่มขึ้น
() เพิ่มขึ้นทั้งหมดของรายได้ที่เพิ่มขึ้น

3. ปัจจุบันท่านมีการออมเงินเพื่อการดำรงชีพยามชราที่เป็นแบบผูกพันระยะยาวรูปแบบใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () กองทุนทวิสุข () หุ้นสหกรณ์
() สลากออมทรัพย์ () บัญชีเงินฝากประจำระยะยาว
() ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ () ประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ

4. ปัจจัยที่ให้ความสำคัญในการตัดสินใจเลือกรูปแบบการผูกพันของการออมเพื่อการดำรงชีพยามชรา

- () ได้รับสวัสดิการ () ให้ผลตอบแทนสูง
() ความสะดวกในการใช้บริการ () การโอนกรรมสิทธิ์ เปลี่ยนมือ ทำได้ง่าย
() จ่ายผลตอบแทนสม่ำเสมอเป็นงวดๆ () จ่ายผลตอบแทนเป็นเงินก้อนครั้งเดียว
() พนักงานให้การแนะนำและดูแลเป็นอย่างดี
() การจ่ายภาระผูกพันที่ได้รับเงินต้นคืนแน่นอน ไม่สูญหาย
() สามารถถอนเงินต้นคืนได้ก่อนกำหนดเต็มจำนวน
() สามารถเลือกจ่ายภาระผูกพันได้แบบรายเดือน
() ระยะเวลาการได้รับคืนเงินต้นและผลตอบแทนสั้น

5. ท่านสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราได้หรือไม่

- () ไม่เคยปฏิบัติตามเงื่อนไขได้เลย () ปฏิบัติตามเงื่อนไขได้บ้างเป็นบางครั้ง
() ปฏิบัติตามเงื่อนไขได้เสมอ

ตอนที่ 4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ และความรู้ทางการเงิน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ต้องการ และ/หรือ กรอกข้อความลงในช่องว่าง

1. ท่านได้รับข้อมูลการออมเงินระยะยาวเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพจากแหล่งใด (เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)

() ทราบจากสื่อต่างๆ

() หนังสือพิมพ์

() วิทยุ

() แผ่นพับ

() ป้ายโฆษณา

() โทรทัศน์

() ทราบข้อมูลจากบุคคล

() ตัวแทน

() พนักงานธนาคาร

() ญาติ

() เพื่อนบ้าน

2. ความรู้ทางการเงินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

2.1 หากท่านกู้เงิน 10,000 บาท เจ้าหนี้กำหนดให้ท่านจ่ายดอกเบี้ย 1,000 บาทต่อเดือน ท่านทราบหรือไม่ว่าเจ้าหนี้คิดดอกเบี้ยท่านร้อยละเท่าใดต่อปี

() ไม่ทราบ

() ร้อยละ 10 ต่อปี

() ร้อยละ 100 ต่อปี

() ร้อยละ 120 ต่อปี

2.2 ท่านทราบหรือไม่ว่าอัตราเงินเฟ้อ ส่งผลกระทบอย่างไรต่อมูลค่าเงินออมเพื่อการดำรงชีพยามชราของท่านในอนาคต

() ไม่ทราบ

() อัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นทำให้มูลค่าเงินออมเพื่อการดำรงชีพยามชราของท่านลดลง

() อัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นทำให้มูลค่าเงินออมเพื่อการดำรงชีพยามชราของท่านเพิ่มขึ้น

() อัตราเงินเฟ้อไม่มีความเกี่ยวข้องกับมูลค่าเงินออมเพื่อการดำรงชีพยามชราในอนาคต

2.3 เงินฝากระยะยาวประเภทใดให้ผลตอบแทนต่ำที่สุด

() เงินฝากประจำ 48 เดือน

() กองทุนทวีสุข

() ประกันชีวิต

2.4 สลากออมทรัพย์ทวีสินราคาหน่วยละ 500 บาท เมื่อฝากครบ 3 ปี จะได้รับผลตอบแทนเป็น ดอกเบี้ยหน่วยละ 18.75 บาท ท่านทราบหรือไม่ว่า สลากออมทรัพย์ให้อัตราดอกเบี้ยร้อยละเท่าไร ต่อปี

() ร้อยละ 0.75 ต่อปี

() ร้อยละ 1.25 ต่อปี

() ร้อยละ 3.75 ต่อปี

() ร้อยละ 6.25 ต่อปี

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวนพแสน พรหมอินทร์
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 18 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีการผลิตสัตว์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เกษตรศาสตรบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พนักงานพัฒนาธุรกิจ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพระนครศรีอยุธยา